

वार्षिक प्रतिवेदन

आर्थिक वर्ष
२०७७/०७८ वि.सं. (सन् २०२०/०२१)
मिलेनियम च्यालेञ्ज एकाउण्ट नेपाल विकास समिति (एमसिए-नेपाल)

वार्षिक प्रतिवेदन

आ.व. २०७७/२०७८ (सन् २०२०/२०२१)

मिलेनियम च्यालेञ्ज एकाउण्ट नेपाल विकास समिति (एमसिए-नेपाल)

सञ्चालक समितिका अध्यक्षको मन्तव्य

मिलेनियम च्यालेञ्ज कर्पोरेशन (एमसीसी) नेपाल कम्प्याक्ट नेपाल सरकारको प्रतिनिधित्व गर्दै अर्थ मन्त्रालय तथा अमेरिकी सरकारको प्रतिनिधित्व गर्दै एमसीसीद्वारा २०७४ साल भदौ २९ गते हस्ताक्षर गरिएको ५० करोड अमेरिकी डलर अनुदानसम्बन्धी सम्झौता हो । यसको उद्देश्य पाँच वर्षभित्र नेपालमा विद्युत्को उपलब्धता र भरपर्दोपनामा वृद्धि गर्ने, सडकको गुणस्तर सुदृढ गर्ने तथा लगानी आकर्षित गरी आर्थिक वृद्धिलाई तीव्रता दिन बचत हुने विद्युत् ऊर्जाको अन्तर्देशीय व्यापार सहजीकरण गर्ने रहेको छ । कुल ६५ करोड अमेरिकी डलरको यस कार्यक्रममा नेपाल सरकारले पनि १३ करोड डलर लगानी गर्दैछ ।

विश्वव्यापी प्रतिस्पर्द्धामा सहभागी भई योग्यताका निश्चित मापदण्डहरू पूरा गरेपछि मात्र नेपाल एमसीसी कम्प्याक्ट सहयोगका लागि योग्य भएको थियो । सुशासन, आर्थिक स्वतन्त्रता तथा नागरिकका लागि लगानीसम्बन्धी एमसीसीका मापदण्डहरूमा उत्तीर्ण भएपछि मात्रै नेपाल यो अनुदान प्राप्त गर्न सफल भएको हो । नेपालले निर्धारण गरेका प्राथमिकताका आधारमा कम्प्याक्ट अन्तर्गतका विद्युत् प्रसारण आयोजना तथा सडक मर्मत आयोजना नागरिक समाज, निजी क्षेत्र तथा सरोकारवाला समेतसँगको सहकार्यमा छनोट भएका हुन् ।

यो अनुदान परिचालन गरी कार्यान्वयन गरिने दुवै आयोजना नेपाल सरकारको उच्च प्राथमिकतामा रहेका छन् । आयोजना कार्यान्वयनको अवधि पाँच वर्षमात्र हुनेहुँदा कम्प्याक्ट कार्यान्वयन चरणमा प्रवेश गर्नुपूर्व हासिल गर्नुपर्ने पूर्वशर्तहरूमध्ये आयोजना कार्यान्वयनका लागि आवश्यक पर्ने जग्गा प्राप्त गरी निर्माणकार्यको बेला निर्माण क्षेत्रमा बेरोकतोक पहुँच सुनिश्चित गर्न हामीले प्रत्येक वर्ष आवश्यक बजेट विनियोजन गर्दै आएका छौं । देशको औद्योगिक क्रियाकलापमा वृद्धि गर्न विद्युत् ऊर्जाको आपूर्ति महत्वपूर्ण रहेको हुँदा प्रसारण सञ्जालको क्षमता बढाई भरपर्दो विद्युत् आपूर्ति सुनिश्चित गर्ने दीर्घकालीन दूरदृष्टि नेपाल सरकारको रहेको छ । कम्प्याक्ट अन्तर्गत निर्माण गर्न लागिएको प्रसारण लाइन नेपालको विद्युत् प्रसारण प्रणालीको एक महत्वपूर्ण अंश हुनेछ । यसका अतिरिक्त, आन्तरिक मागको आपूर्तिपश्चात बचत भएको ऊर्जाको क्षेत्रीय व्यापार गर्न समेत यो प्रसारण लाइन महत्वपूर्ण हुनेछ । तसर्थ नेपालको राष्ट्रिय गौरवको आयोजनाका रूपमा रहेको विद्युत् प्रसारण आयोजना नेपालको ऊर्जा क्षेत्रका लागि रूपान्तरणकारी हुनेछ भन्ने कुरामा म विश्वस्त छु ।

यसैबीच, कम्प्याक्टको व्यवस्थापन तथा कार्यान्वयनका लागि जिम्मेवार अर्थ मन्त्रालय अन्तर्गत स्थापित मिलेनियम च्यालेञ्ज एकाउण्ट नेपाल विकास समिति (एमसिए-नेपाल) ले यस आर्थिक वर्षमा आयोजनाको पूर्वतयारी चरणमा उल्लेख्य प्रगति हासिल गरेको छ । प्रस्तावित तीन सब-स्टेशनमध्ये एकको निर्माणका लागि नुवाकोट जिल्लाको रातमाटेमा जग्गा अधिग्रहण तथा विद्युत् प्रसारण आयोजनाका लागि वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनसम्बन्धी विस्तृत तथा सहभागितामूलक प्रतिवेदन स्वीकृत भइसकेको छ ।

यस आर्थिक वर्षमा हासिल गरिएका उपलब्धिका लागि एमसिए-नेपाललाई बधाइ ज्ञापन गर्न चाहन्छु । म एमसीसी, अन्य सम्बन्धित मन्त्रालयहरू तथा सञ्चालक समितिका सदस्यहरूलाई उहाँहरूको निरन्तर सहयोग र योगदानका लागि पनि धन्यवाद दिन्छु । कम्प्याक्ट अन्तर्गतका आयोजनाहरू नेपालको पूर्वाधार विकासमा एक महत्वपूर्ण अङ्ग हुनेहुँदा चाँडो आयोजना निर्माण चरणमा प्रवेश गर्ने कुरामा म विश्वस्त छु ।

अन्त्यमा, म यस कार्यक्रमको सफलताको कामना गर्दछु ।

धन्यवाद !

Mr. Mansoni

मधु मरासिनी
सचिव
अर्थ मन्त्रालय
नेपाल सरकार

कार्यकारी निर्देशकको सन्देश

मिलेनियम च्यालेञ्ज एकाउण्ट नेपाल विकास समिति (एमसिए-नेपाल) को आव २०७७/०७८ को वार्षिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्न पाउँदा मलाई हर्ष लागेको छ । यस प्रतिवेदनमा नेपाल सरकारसमक्ष प्रस्तुत गरिएको समग्र वित्तीय प्रतिवेदन, एमसिए-नेपाल सञ्चालक समितिसमक्ष प्रस्तुत गरिएको आयोजनाको प्रगति विवरण तथा आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ मा संस्थाको अवस्थालाई समेटिएको छ ।

नेपाल कम्याक्ट कार्यान्वयनको तयारी चरणमा एमसिए-नेपालले उल्लेख्य प्रगति हासिल गरेको छ । यस सम्झौताको एउटा प्रमुख पूर्वशर्तका रूपमा रहेको यसको संसदीय अनुमोदन भने अझै हुन बाँकी छ । सकेसम्म चाँडो यस कार्यक्रमको कार्यान्वयनमा प्रवेश गर्ने मिति तय गर्न सकियोस् र कार्यान्वयन क्रियाकलापहरू अगाडि बढाउन सकियोस् भन्ने उद्देश्यले यस महत्वपूर्ण पूर्वशर्त हासिल गर्नका लागि सम्बन्धित निकायहरूसँग एमसिए-नेपालले पहल गरिरहेको छ ।

अघिल्लो आर्थिक वर्षमा कोभिड-१९ महामारीसँग जुध्नका लागि नेपाल सरकारले लागू गरेको लकडाउन तथा यात्रामा बन्देजका कारण एमसिए-नेपालका स्थलगत तयारी क्रियाकलापका विभिन्न आयाम प्रभावित भए । महामारीको परिणामस्वरूप एमसिए-नेपालले यो आयोजनाका ठेकेदारहरू, परामर्शदाताहरू तथा आपूर्तिकर्ताहरूबाट अनपेक्षित प्रतिकूल परिस्थितिका कारण काम गर्न नसकेको सूचनाहरू पनि प्राप्त गर्नुपरेको, यसले गर्दा स्थलगत परिचालनसम्बन्धी प्रयास थप जटिल हुनपुगे । कोभिड-१९ सङ्क्रमितहरूको सङ्ख्यामा कमी तथा लकडाउन खुकुलो हुन थालेपछि प्रमुख स्थलगत क्रियाकलापहरू पुनः सञ्चालन गरी आयोजनाका मुख्य तयारी कार्यहरू सम्पन्न गरिएका छन् । रातमाटे सब-स्टेशनका लागि जग्गा अधिग्रहण कार्य अन्तिम चरणमा पुगेको छ भने हस्ताक्षर गरिसकिएका १०९ वटा क्षतिपूर्ति सम्झौतामध्ये १०३ को क्षतिपूर्ति भुक्तानी भइसकेको छ; वन तथा वातावरण मन्त्रालयबाट २०७८ साल वैशाख ८ गते वातावरण प्रभाव मूल्याङ्कनसम्बन्धी प्रतिवेदन औपचारिक रूपमा स्वीकृत भएको छ; एमसिए साभेदारी कार्यक्रम उप-क्रियाकलापको कार्यक्षेत्रबारे स्थानीय सरकारहरूलाई जानकारी प्रदान गर्नका लागि २०७७ साल माघ २५ देखि फागुन १० गतेसम्म ३३ वटा नगरपालिकास्तरीय अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ; र सडक विभाग तथा इञ्जिनियरिङ्ग अध्ययन संस्थानका इञ्जिनियरहरूका लागि २०७७ साल माघ ८ देखि ३० गतेसम्म फलिङ्ग वेट डिपलेक्टोमिटरसम्बन्धी प्रशिक्षण आयोजना गरियो ।

एमसिए-नेपाल नेपाल सरकार, नागरिक समाज तथा निजी क्षेत्रको प्रतिनिधिहरूको सहभागिता सहित गठित सञ्चालक समितिको सुपरिवेक्षण एवं निर्देशन अनुरूप आफ्नो क्रियाकलाप सञ्चालन गर्दैछ । यस आवमा सञ्चालक समितिका छ वटा बैठक सम्पन्न गरिएको थियो । सञ्चालक समितिले निर्णयार्थ पेश गरिएका विभिन्न कार्यसूचीमा विचारविमर्श गरी विद्युत् नियमन आयोगलाई सघाउन नियुक्त गरिएका सल्लाहकारहरूका शर्तनामा, सामाजिक तथा लैङ्गिक योजना, जालसाजी तथा भ्रष्टाचारविरुद्ध कार्ययोजना, खरिद योजना संस्करण ५.१ र नेपाल सरकारको आव २०७८/७९ को बजेट अनुरूप एमसिए-नेपालको १२ महिने बजेट लगायतका विभिन्न प्रस्ताव स्वीकृत गरेको थियो ।

यसका अतिरिक्त, एमसिए-नेपालले आफ्ना कर्मचारीहरूको क्षमता अभिवृद्धिलाई उच्च प्राथमिकता प्रदान गर्दै योजनावद्ध रूपमा सो कार्य गर्दै आएको छ । एमसिए-नेपाल मानव संसाधन निर्देशिकामा वार्षिक प्रशिक्षण योजना निर्धारण गरिएको छ र उक्त योजना अनुसार यस आवको अवधिमा विभिन्न प्रशिक्षण तथा कार्यशाला सफलताका साथ सम्पन्न गरिएको थियो ।

आयोजनाको तयारी चरणमा उपलब्ध गराइएको अथक सहयोगका लागि अर्थ मन्त्रालय र एमसीसीप्रति यस अवसरमा म हार्दिक आभार व्यक्त गर्न चाहन्छु । एमसिए-नेपालका प्रमुख कार्यहरूका सन्दर्भमा प्राप्त निरन्तर मार्गनिर्देशनका लागि म सञ्चालक समितिको अध्यक्ष तथा सदस्यहरूप्रति पनि आभारी छु ।

ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइ मन्त्रालय, विद्युत् विकास विभाग, भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय, सडक विभाग, सडक बोर्ड नेपाल, भूमि व्यवस्थापन, सहकारी तथा गरिबी निवारण मन्त्रालय एवं वन तथा वातावरण मन्त्रालयको सहयोगमा यस अवधिमा महत्वपूर्ण उपलब्धिहरू भएका छन् र आगामी वर्षमा पनि यो सहकार्यले निरन्तरता पाउने आशा गर्दछु ।

अन्त्यमा, अहिलेसम्म हासिल उपलब्धिहरूका लागि अथक प्रयास तथा योगदान गर्नुहुने एमसिए-नेपालका सहकर्मी, एमसीसी टोली, विशेषज्ञहरू, सल्लाहकारहरू, प्राविधिक साभेदारहरू तथा परामर्शदाताहरूप्रति कृतज्ञता व्यक्त गर्नुका साथै आभार जनाउन चाहन्छु ।

खड्ग बहादुर विष्ट
कार्यकारी निर्देशक
एमसिए-नेपाल

विषय सूची

खण्ड १ मिलेनियम च्यालेञ्ज एकाउण्ट नेपाल विकास समिति : एक परिचय	७
१.१ संस्थागत परिचय	७
१.२ सञ्चालक समिति	७
१.३ सञ्चालक समिति बैठकका भलक	७
१.४ सङ्गठनात्मक संरचना	९
खण्ड २ आयोजनाहरू	११
२.१ विद्युत् प्रसारण आयोजना	११
२.१.१ प्रसारण लाइनसम्बन्धी क्रियाकलाप	११
२.१.२ सब-स्टेशन क्रियाकलाप	१२
२.१.३ ऊर्जा क्षेत्र प्राविधिक सहायतासम्बन्धी क्रियाकलाप	१३
२.१.४ एमसिए-नेपाल साभेदारी कार्यक्रम उप-क्रियाकलाप	१४
२.२ सडक मर्मत आयोजना	१५
२.२.१ प्राविधिक सहायता क्रियाकलाप	१६
२.२.२ रणनीतिक सडक मर्मत कार्य	१८
२.३ आयोजना क्षेत्रहरू	
खण्ड ३ वातावरण र सामाजिक सुरक्षा	१९
३.१ वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन	१९
३.२ वातावरणीय तथा सामाजिक प्रभाव मूल्याङ्कन	२०
३.३ सामाजिक सुरक्षा तथा पुनर्स्थापन	२०
खण्ड ४ लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण	२३
खण्ड ५ गुनासो सुनुवाइ संयन्त्र	२४
खण्ड ६ जालसाजी र भ्रष्टाचार	२६
खण्ड ७ जोखिम तथा चुनौतीहरू	२७
खण्ड ८ क्षमता अभिवृद्धि	२८
खण्ड ९ वित्तीय विवरण	२९

कार्यकारी सारांश

यस प्रतिवेदनले नेपाली आब २०७६/०७७ को अवधिलाई समेटेको छ । यस कार्यकारी सारांशमा प्रतिवेदनले समेटेको अवधिमा सम्पन्न कार्य तथा आयोजनासँग सम्बन्धित क्रियाकलापहरूका मुख्य जानकारीहरू प्रस्तुत गरिएका छन् ।

मुख्य जानकारीहरू

एमसिए-नेपालले यस आवमा रातमाटे विस्तारित सब-स्टेशन निर्माणस्थलको पुनर्वास कार्ययोजना कार्यान्वयन गरेको छ । २०७८ साल असार ३१ गतेसम्ममा आयोजना प्रभावित परिवारहरूबाट १०९ वटा क्षतिपूर्ति सम्झौतामध्ये १०३ वटामा हस्ताक्षर भइसकेको छ भने छ वटामा हस्ताक्षर हुन बाँकी छ । दर्ता नभएका जग्गासम्बन्धी मुद्दाहरूबारे अदालतबाट निर्णय भइसकेपछि तथा अनुपस्थित जग्गाधनीहरू उपस्थित भएपछि ती सम्झौतामा हस्ताक्षर लिइनेछ । यसका अतिरिक्त क्षतिपूर्ति रकम जम्मा गरिदिनका लागि बैङ्कमा खाता खोल्नु अघि आयोजना प्रभावित व्यक्तिहरूलाई औपचारिक वित्तीय साक्षरता प्रशिक्षण प्रदान गरिएको थियो । आयोजना प्रभावित २०५ जना व्यक्तिहरूमध्ये १९९ जनाको बैङ्क खाता खोलिएको छ । १०९ वटा क्षतिपूर्ति सम्झौतामध्ये १०१ वटा सम्झौताका आधारमा १९४ जना आयोजना प्रभावित व्यक्तिहरूलाई ३१८ वटा कारोबारका माध्यमबाट क्षतिपूर्ति रकम भुक्तानी भइसकेको छ । यस आवमा भुक्तानी गरिएको कुल रकम रु. १,४१,२७,०९,३६८ रहेको छ ।

वन तथा वातावरण मन्त्रालयबाट २०७८ साल वैशाख ८ गते वातावरण प्रभाव मूल्याङ्कनसम्बन्धी प्रतिवेदन औपचारिक रूपमा स्वीकृत भएको छ । उक्त वातावरण प्रभाव मूल्याङ्कनसम्बन्धी प्रतिवेदन विद्युत् प्रसारण लाइन अन्तर्गत गर्न लागिएको प्रसारण लाइन तथा सब-स्टेशन निर्माणको पूर्वतयारी कार्यको एक प्रमुख अंश हो । एमसिए-नेपालले यस आवमा सामाजिक तथा लैङ्गिक मूल्याङ्कनलाई पनि अन्तिम रूप प्रदान गरेको छ । संवेदनशील वासस्थान मूल्याङ्कन, जैविक विविधता व्यवस्थापन, सुरक्षा सेना व्यवस्थापन, आदिवासी जनजाति तथा मानव तस्करी तथा बेचबिखनको जोखिम व्यवस्थापन जस्ता पक्षहरू समेत समेटिएको यस प्रतिवेदनमा वातावरण मूल्याङ्कन प्रतिवेदनमा साधारणतया समेटिने विषयवस्तुहरूभन्दा वातावरणीय सामाजिक पक्षहरूको हकमा गहन एवं विस्तृत मूल्याङ्कन गरिएको छ । यसैगरी सामाजिक लैङ्गिक समावेशीकरण योजनालाई २०७७ साल चैत २७ गते अन्तिम रूप प्रदान गरिएको थियो । यस योजनामा आयोजना कार्यान्वयनका क्रममा अपनाउनुपर्ने लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण रणनीतिहरू उल्लेख गरिएको छ । यसमा आयोजनाको तयारीका क्रममा लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरणसम्बन्धी चासोहरूलाई समेट्ने कार्ययोजनाहरूका साथै आयोजनाका लाभहरू सकेसम्म बढाउन तथा जोखिमहरू सकेसम्म घटाउनका लागि गरिनुपर्ने कार्यहरू पनि समेटिएको छ ।

विद्युत् प्रसारण आयोजना अन्तर्गतका प्रसारण लाइनसम्बन्धी सामग्री, निर्माण मापदण्डका सम्पूर्ण प्राविधिक विवरणका साथै टेण्डर आह्वानसम्बन्धी कागजपत्र एवं यसका लागि आवश्यक डिजाइन प्रतिवेदनलाई अन्तिम रूप प्रदान गरिसकिएको छ । यसैगरी विद्युत् प्रसारण आयोजनाको प्राविधिक सहयोग कार्यक्रमसम्बन्धी सल्लाहकार छनोटका लागि प्रस्ताव आह्वानसम्बन्धी कागजपत्रलाई पनि अन्तिम रूप प्रदान गरिसकिएको छ । सम्पूर्ण टेण्डर तथा प्रस्ताव आह्वानसम्बन्धी कागजपत्रहरू तयार रहेको हुँदा उपयुक्त समयमा खरिद आह्वानसम्बन्धी सूचना प्रकाशन गर्न सकिने अवस्था छ । विद्युत् प्रसारण आयोजनाको सब-स्टेशनसम्बन्धी क्रियाकलाप अन्तर्गत सब-स्टेशन निर्माण स्थल जाने बाटो तथा पुलहरूको अवस्थाको मूल्याङ्कनका लागि गरिएको सडक मूल्याङ्कन सर्वेक्षण सम्पन्न भइसकेको छ । रातमाटे सब-स्टेशन निर्माणका लागि खरिद गरिएको जग्गाको सुरक्षाका लागि काँडेतारको बार लगाउनका लागि छानिएको ठेकेदारसँग करारमा हस्ताक्षर भइसकेको छ । विद्युत् प्रसारण आयोजना अन्तर्गतको प्राविधिक सहयोग क्रियाकलापको एक अंशका रूपमा विद्युत् नियमन आयोगलाई प्रदान गरिने सहयोग कार्यान्वयनका लागि उक्त आयोग तथा एमसिए-नेपालबीच आयोजना सहयोग सम्झौतामा हस्ताक्षर भइसकेको छ । एमसिए साभेदारी कार्यक्रम उप-क्रियाकलापको कार्यक्षेत्र तथा प्रत्येक विषयगत क्षेत्र अन्तर्गत प्रस्तावित विभिन्न क्रियाकलापबारे स्थानीय सरकारहरूलाई जानकारी प्रदान गर्नका लागि २०७७ साल माघ २५ देखि फागुन १० गतेसम्म ३३ वटा नगरपालिकास्तरीय अन्तरक्रिया कार्यक्रम सम्पन्न गरिएपछि एमसिए साभेदारी कार्यक्रम उप-क्रियाकलाप योजनाले सहयोगका तीन क्षेत्र निर्धारण गरेको छ ।

सडक मर्मत आयोजना अन्तर्गत सन् २०२१ जनवरीमा आस्फाल्ट मिक्स डिजाइन प्रयोगशाला कक्ष निर्माण गरियो । अन्तरराष्ट्रिय आवतजावत सामान्य अवस्थामा फर्किपछि सन् २०२१ को अन्त्यसम्ममा उपकरणहरू जडान गर्ने योजना रहेको छ । सन् २०२१ को अन्त्यसम्ममा फलिङ्ग वेट डिफ्लेक्टोमिटरका लागि एउटा भण्डार कक्ष तथा सुपरपेभ बिटुमिन प्रयोगशाला निर्माण गरिनेछ । परीक्षण सडक रिसाइक्लिङ डिजाइन र निर्माण सुपरिवेक्षणका लागि परामर्शदाता फर्म छनोटसम्बन्धी प्रक्रिया जारी छ । सडक विभागले एमसिए-नेपालसँगको आयोजना सहयोग सम्झौतामा २०७७ साल चैत २ गते हस्ताक्षर गरेको छ । आयोजना सहयोग सम्झौताको एक अंशका रूपमा सडक विभाग तथा इञ्जिनियरिङ अध्ययन संस्थानका इञ्जिनियरहरूका लागि २०७७ साल माघ ८ देखि ३० गतेसम्म फलिङ्ग वेट डिफ्लेक्टोमिटरसम्बन्धी प्रशिक्षण आयोजना गरिएको थियो । यसपछि परीक्षण सडक आयोजना स्थलका रूपमा रहेको धान खोलादेखि शिव खोलासम्मको सडक खण्डको स्थलगत तथ्याङ्क सङ्कलन कार्य गरियो ।

खण्ड १

मिलेनियम च्यालेञ्ज एकाउण्ट नेपाल विकास समिति एक परिचय-

१.१ संस्थागत परिचय

मिलेनियम च्यालेञ्ज एकाउण्ट नेपाल विकास समिति (एमसिए - नेपाल) अमेरिकी सरकारको मिलेनियम च्यालेञ्ज कर्पोरेशन (एमसीसी) कम्प्याक्ट कोषको अनुदान ५० करोड अमेरिकी डलर र नेपाल सरकारको लगानी १३ करोड अमेरिकी डलरबाट बन्ने पूर्वाधार कार्यक्रमको व्यवस्थापनका लागि विकास समिति ऐन, २०१३ अन्तर्गत स्थापना गरिएको नेपाल सरकारको निकाय हो। यो कार्यक्रमको उद्देश्य लगानीलाई प्रोत्साहन गर्न तथा आर्थिक वृद्धिमा तीव्रता ल्याउन विद्युत्को उपलब्धता र भरपर्दोपनामा वृद्धि गर्नु, सडकको गुणस्तर कायम राख्नु तथा नेपाल र यस क्षेत्रबीचको ऊर्जा व्यापारमा सहजीकरण गर्नु हो। यस कार्यक्रम अन्तर्गत राष्ट्रिय गौरवको आयोजना विद्युत् प्रसारण आयोजना (ईटीपी) र सडक मर्मत आयोजना (आरएमपी) गरी दुई वटा आयोजना कार्यान्वयन गरिनेछ।

१.२ सञ्चालक समिति

एमसिए-नेपाल सञ्चालक समिति आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को अन्त्यसम्ममा देहायका सदस्यहरू रहनुभएको कार्यकारी निकाय हो :

१. श्री शिशिर कुमार ढुङ्गना, अध्यक्ष
सचिव, नेपाल सरकार, अर्थ मन्त्रालय
२. श्री केशव कुमार शर्मा, सदस्य
सह-सचिव, भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय
३. श्री मधुप्रसाद भेटवाल, सदस्य
सह-सचिव, ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइ मन्त्रालय
४. श्री हितेन्द्र देव शाक्य, सदस्य
कार्यकारी निर्देशक, नेपाल विद्युत् प्राधिकरण
५. श्री कुमार पाण्डे, सदस्य (प्रतिनिधि, निजी क्षेत्र)
कार्यकारी अध्यक्ष, नेशनल हाइड्रोपावर कम्पनी
६. श्री गोपाल खनाल, सदस्य (प्रतिनिधि, नागरिक समाज)
पत्रकार
७. श्री खड्गबहादुर विष्ट, सदस्य-सचिव
कार्यकारी निर्देशक, एमसिए-नेपाल

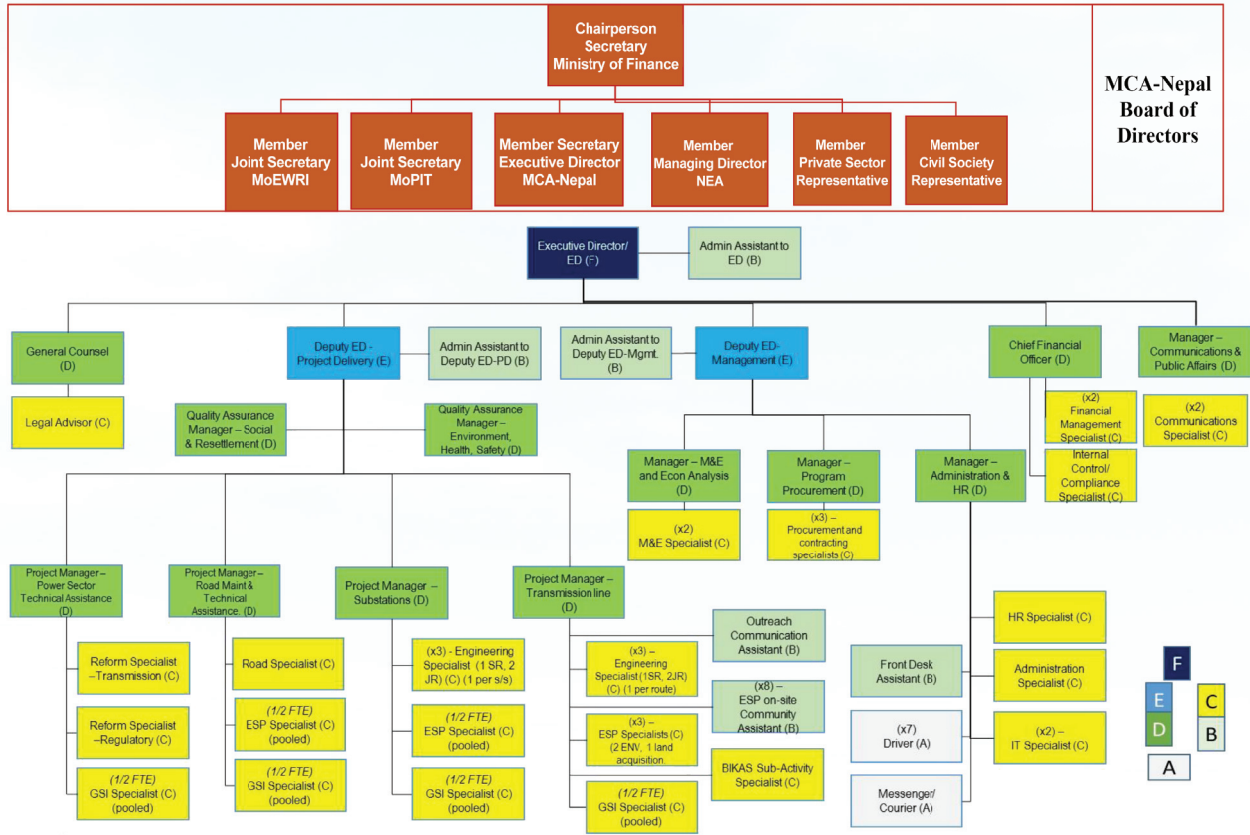
१.३ सञ्चालक समिति बैठकका कालक

आर्थिक वर्ष २०७७/०७८ (२०७७ साउन १ देखि २०७८ असार ३१ सम्म) मा सञ्चालक समितिका छ वटा बैठक आयोजना गरियो। ती बैठकका कार्यसूची तथा निर्णयहरू तल दिइएको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ :

सञ्चालक समितिको बैठक सङ्ख्या	मिति	प्रमुख कार्यसूची तथा बैठकका निर्णयहरू
अठारौँ बैठक	२०७७ भदौ २५	१. एमसिए-नेपालका तात्कालिक आवश्यकता समाधान गर्नका लागि बजेट स्वीकृति। २. २०७७ साल असोज २ गते बस्ने सञ्चालक समितिको १९औँ बैठकले कार्यान्वयनको थालनी (ईआईएफ) सम्मको कार्ययोजना तथा अन्य बाँकी कार्यसूचीमा छलफल गर्ने।
उन्नाईसौँ बैठक	२०७७ असोज २	१. २०७७ साउनदेखि २०७८ असारसम्मका लागि नेपाल सरकारको बजेट चक्र अनुरूप एमसिए-नेपालको १२ महिनाको बजेट पारित (आव २०७७/०७८ को रातो किताब अनुसार)।

		<p>२. खरिद योजनाको पहिलो संशोधन गरी खरिद योजना संस्करण ४.० कायम ।</p> <p>३. कार्यालय तथा कर्मचारीहरूको समग्र प्रशासनका लागि मानव संसाधन निर्देशिका जारी गर्ने र कार्यान्वयन गर्ने अधिकार एमसिए-नेपालका कार्यकारी निर्देशकलाई प्रत्यायोजन ।</p> <p>४. नुवाकोटको रातमाटेमा जग्गा अधिग्रहणबापत् क्षतिपूर्ति भुक्तानी गर्न स्वीकृति ।</p>
बीसौं बैठक	२०७७ मङ्सिर १२	<p>१. विद्युत् नियमन आयोगलाई सघाउन नियुक्त गरिने सल्लाहकारहरूको शर्तनामा स्वीकृत ।</p> <p>२. सामाजिक तथा लैङ्गिक एकीकरण योजना स्वीकृत ।</p> <p>३. एमसिए-नेपालका लागि कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन भत्तासम्बन्धी व्यवस्था सम्मिलित गर्नका लागि एमसिए-नेपालको मानव संसाधन निर्देशिका अनुसार कर्मचारी विनियमावलीमा संशोधन पारित ।</p> <p>४. कर्मचारी करारनामा संशोधनका लागि स्वीकृत ।</p>
एक्काईसौं बैठक	२०७७ फागुन १४	<p>१. एमसिए-नेपाल खरिद योजना संस्करण ४.२ संशोधनका लागि स्वीकृति ।</p> <p>२. भ्रष्टाचार तथा जालसाजीविरुद्ध कार्ययोजना स्वीकृत ।</p> <p>३. सेवा क्षेत्रमा वृद्धिका कारण आयोजना तयारी तथा प्राविधिक सुपरिवेक्षण सेवासम्बन्धी करारको समय र लागत बढाउन स्वीकृति । यो विस्तारलाई कार्यान्वयन भने नगर्ने निर्णय एमसिए-नेपालले गरेको छ ।</p> <p>४. कर्मचारी विनियमावलीमा संशोधन ।</p> <p>५. सन् २०२० को कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन स्वीकृत ।</p>
बाईसौं बैठक	२०७८ जेठ ३	<p>१. एमसिए-नेपाल खरिद योजना संस्करण ५.० स्वीकृत ।</p> <p>२. सामग्री सम्झौताहरू (खरिद एजेण्ट सम्झौताको म्याद थप, स्वतन्त्र लेखापरीक्षण सम्झौता तथा विद्युत् नियमन आयोगसँगको आयोजना सहयोग सम्झौताको स्वीकृति) स्वीकृत ।</p> <p>३. निजी क्षेत्रको प्रतिनिधित्व गर्ने (सञ्चालक समिति सदस्य तथा वैकल्पिक सदस्य) तथा नागरिक समाजको प्रतिनिधित्व गर्ने (वैकल्पिक सदस्य) सञ्चालक समितिका सदस्यहरूको पुनःनियुक्ति स्वीकृत ।</p> <p>४. साना करारहरूको समय थप (वित्तीय प्रभाव नपर्ने गरी समय मात्र थप) ।</p>
तेईसौं बैठक	२०७८ असार २५	<p>१. एमसिए-नेपाल खरिद योजना संस्करण ५.१ स्वीकृत ।</p> <p>२. २०७८ साउनदेखि २०७९ असारसम्मका लागि नेपाल सरकारको बजेट चक्र अनुरूप एमसिए-नेपालको १२ महिनाको बजेट पारित ।</p> <p>३. साना करारहरूको समय थप (वित्तीय प्रभाव नपर्ने गरी समय मात्र थप) ।</p> <p>४. ओएमसीएन (अफिस अफ मिलेनियम च्यालेञ्ज एकाउण्ट नेपाल) द्वारा खोलिएको बैङ्क खाता बन्द गर्ने निर्णय ।</p>

१.४ सङ्गठनात्मक संरचना

Headcount 66

खण्ड २ आयोजनाहरू

२.१ विद्युत् प्रसारण आयोजना

विद्युत् प्रसारण आयोजना अन्तर्गत ४०० केभी डबल सर्किट क्वाड मूज ओभरहेड विद्युत् प्रसारण लाइनको डिजाइन, आपूर्ति, निर्माण, जडान, परीक्षण र भण्डै ३१५ किलोमिटर लाइन तान्ने काम पर्दछन् । यसका साथै रातमाटे, नयाँ दमौली र नयाँ बुटवल गरी तीनवटा नयाँ सब-स्टेशन बनाइनेछ । यो ४०० केभी प्रसारण लाइनलाई नेपाल विद्युत् प्राधिकरणले बनाउँदै गरेको लप्सिफेदी सब-स्टेशन र नयाँ हेटौँडा सब-स्टेशनसँग पनि जोडिनेछ । यसैगरी नेपाल विद्युत् प्राधिकरण र भारतको पावरग्रीड कम्पनीबीचको सम्झौता अनुरूप निर्माण गरिने भारतसँग जोड्ने दोस्रो अन्तरदेशीय प्रसारण लाइन (नेपालको नयाँ बुटवलदेखि भारतको गोरखपुरसम्म) नेपालको विद्युत् प्रसारण पूर्वाधार निर्माणको एक महत्वपूर्ण अंश हुनेछ । नेपालको ऊर्जा क्षेत्रको प्रभावकारितालाई सशक्त बनाउन विद्युत् प्रसारण आयोजना अन्तर्गत नेपाल विद्युत् प्राधिकरण र विद्युत् नियमन आयोगलाई प्राविधिक सहायता समेत उपलब्ध गराइनेछ ।

नेपाल सरकार र एमसीसीका नीतिहरूका साथै प्राविधिक, वातावरणीय तथा सामाजिक मापदण्ड पालना गर्दै विद्युत् प्रसारण आयोजना सफलतापूर्वक कार्यान्वयन गर्ने क्रममा आयोजना व्यवस्थापन, वातावरणीय तथा सामाजिक प्रभाव मूल्याङ्कन एवं न्यूनीकरण र विद्युत् प्रसारण आयोजनाको इन्जिनियरिङ तथा प्राविधिक सुपरिवेक्षणका लागि लाग्ने खर्च समेत उपलब्ध गराइनेछ ।

विद्युत् प्रसारण आयोजनाको मुख्य उद्देश्य नेपालको विद्युत् ग्रिडमा बिजुली आपूर्तिको उपलब्धता र विश्वसनीयतामा सुधार ल्याउँदै विद्युत् खपतलाई बढाउनु तथा नेपालको भारतसँगको अन्तरसीमा ऊर्जा व्यापारलाई सहजीकरण गर्नु हो । यस खण्डमा विद्युत् प्रसारण आयोजना अन्तर्गत गरिने चार मुख्य क्रियाकलाप अर्थात् प्रसारण लाइनसम्बन्धी क्रियाकलाप, सब-स्टेशनसम्बन्धी क्रियाकलाप, ऊर्जा क्षेत्रमा प्राविधिक सहायतासम्बन्धी क्रियाकलाप तथा मिलेनियम च्यालेञ्ज एकाउण्ट (एमसीए) साभेदारी कार्यक्रमसम्बन्धी उप-क्रियाकलापबारे चर्चा गरिनेछ ।

२.१.१ प्रसारण लाइनसम्बन्धी क्रियाकलाप

प्रसारण लाइनसम्बन्धी क्रियाकलाप लगभग ३१५ किलोमिटर लामो डबल सर्किट ४०० केभी प्रसारण लाइन (केही क्वाड-सर्किट टावर सहित) को डिजाइन र निर्माणमा केन्द्रित हुनेछ । यस प्रसारण लाइनले हाल नेपालमा अभाव भइरहेको हाइभोल्टेज ग्रिडसँगको सेतुका रूपमा काम गर्नेछ । प्रसारण लाइनका खण्डहरू तिनीहरूको प्राविधिक तथा आर्थिक गुणस्तर मापनसम्बन्धी सोचविचारपूर्ण विश्लेषण र सम्भाव्यता अध्ययन, नेपालको मध्यकालीन तथा दीर्घकालीन विद्युत् आपूर्ति लक्ष्य हासिल गर्नमा यसको महत्व र नेपालको आन्तरिक तथा सीमापार प्रसारण लाइनमा लगानीसम्बन्धी योजनासँगको तादात्म्यता समेतका आधारमा छनोट गरिएको छ ।

प्रसारण लाइन क्रियाकलाप अन्तर्गत भएका प्रगतिको सारांश यसप्रकार छ :

■ डिजाइन-बिल्ड (डी-बी) करारका लागि बोलपत्र आह्वानलाई अन्तिम रूप प्रदान

बोलपत्र आह्वानका लागि आवश्यक प्रसारण लाइनसम्बन्धी सामग्री, निर्माण मापदण्डसम्बन्धी सम्पूर्ण प्राविधिक विवरण एवं डिजाइन प्रतिवेदनका साथै बोलपत्र आह्वानपत्रलाई पनि अन्तिम रूप दिइसकिएको छ । यसका अतिरिक्त बोलपत्र आह्वान गर्नुभन्दा अघि आवश्यक सञ्चार रणनीतिको तयारी अन्तिम चरणमा पुगेको छ ।

■ प्रसारण लाइन तथा सब-स्टेशन निर्माणसम्बन्धी कार्यका लागि निर्माण सुपरिवेक्षण इन्जिनियरका लागि प्रस्ताव आह्वानपत्र

डी-बी ठेकेदारहरूका क्रियाकलापको सुपरिवेक्षणका लागि एक जना छुट्टै परामर्शदाता नियुक्त गर्ने निर्णय एमसीए-नेपालले गरेको छ । प्रसारण लाइन तथा सब-स्टेशन निर्माणसम्बन्धी कार्यको निर्माण सुपरिवेक्षणका लागि परामर्श सेवा आपूर्ति गर्न प्रयासको स्तरमा आधारित बजेट तथा प्रस्ताव आह्वानपत्रलाई अन्तिम रूप प्रदान गरिसकिएको छ ।

■ **सीमापार सम्झौता**

सीमापार प्रसारण लाइन निर्माणका लागि एउटा निकाय स्थापना गर्न तयार गरिएको संयुक्त लगानी शेयरधनी सम्झौताको मसौदा नेपाल विद्युत् प्राधिकरणबाट स्वीकृत भएको छ र त्यसलाई अन्तिम स्वीकृतिका लागि ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाइ मन्त्रालयमार्फत मन्त्रिपरिषद्समक्ष प्रस्तुत गरिएको छ ।

■ **परिवर्तित प्रसारण लाइन मार्गका खण्डहरूको सर्वेक्षण**

वातावरणीय तथा सामाजिक पक्षलाई दृष्टिगत गरी परिवर्तन गर्नुपर्ने ४०० केभी क्वाड मूज दोहोरो सर्किटयुक्त प्रसारण लाइन मार्गका खण्डहरूको विस्तृत सर्वेक्षण गर्न र इन्जिनियरिङ्ग डिजाइन तयार गर्न परामर्श सेवा आपूर्तिको लागि प्रस्ताव आह्वानपत्रको मसौदा तयार हुँदैछ ।

■ **प्राविधिक मूल्याङ्कन समूहका सदस्यहरूको संलग्नता**

प्रसारण लाइन, सब-स्टेशन तथा प्राविधिक सहयोगसम्बन्धी बोलपत्र मूल्याङ्कनका लागि प्राविधिक मूल्याङ्कन समूहका सदस्यहरूको संलग्नताका लागि परामर्शदाताहरूको आपूर्ति कार्य पूरा भएको छ ।

२.१.२ सब-स्टेशन क्रियाकलाप

विद्युत् प्रसारण आयोजनाको सब-स्टेशन क्रियाकलाप अन्तर्गत तीनवटा नयाँ ४०० केभीका इनडोर ग्यास कुचालक सब-स्टेशन (GIS) निर्माण गरिनेछ । रातमाटे सब-स्टेशन नुवाकोट जिल्लाको बेलकोटगढी नगरपालिकामा, नयाँ दमौली सब-स्टेशन तनहुँ जिल्लाको दमौलीमा र नयाँ बुटवल सब-स्टेशन पश्चिम नवलपरासी जिल्लाको भूमहीमा निर्माण गरिनेछ । यी तीनवटा सब-स्टेशनका अतिरिक्त प्रसारण लाइन लप्सिफेदी र नयाँ हेटौँडामा रहेका नेपाल विद्युत् प्राधिकरणका सब-स्टेशनमा पनि जोडिनेछ । सब-स्टेशनका प्राविधिक विवरण निम्नानुसार छन् :

सब-स्टेशनको नाम	सब-स्टेशनसम्बन्धी विवरण
रातमाटे	रातमाटे सब-स्टेशन डेढ ब्रेकर कन्फिगुरेशनमा ४०० केभीको ग्यास कुचालक सब-स्टेशन (GIS) र २२० केभीको ग्यास कुचालक सब-स्टेशन (GIS) हुनेछ । यसमा सात वटा १-फेज ४००/√३/२२०/√३/३३ केभी, १६७ एमभीए, अटोट्रान्सफर्मर र सम्बन्धित नियन्त्रण तथा संरक्षण प्रणालीहरू हुनेछन् ।
नयाँ बुटवल	नयाँ बुटवल सब-स्टेशन डेढ ब्रेकर कन्फिगुरेशनमा ४०० केभीको ग्यास कुचालक सब-स्टेशन (GIS) हुनेछ । यसमा दुई वटा ३-फेज ४००/२२० केभी, ३१५ एमभीए, अटोट्रान्सफर्मर र सम्बन्धित नियन्त्रण तथा संरक्षण प्रणालीहरू हुनेछन् ।
नयाँ दमौली	नयाँ दमौली सब-स्टेशन डेढ ब्रेकर कन्फिगुरेशनमा ४०० केभीको ग्यास कुचालक सब-स्टेशन (GIS) हुनेछ । यसमा सात वटा १-फेज ४००/√३/२२०/√३/३३ केभी, १६७ एमभीए, अटोट्रान्सफर्मर र सम्बन्धित नियन्त्रण तथा संरक्षण प्रणालीहरू हुनेछन् ।

सब-स्टेशन क्रियाकलापसँग सम्बन्धित प्रजातिको सारांश यसप्रकार छ :

■ **डी-बी करारका लागि बोलपत्र आह्वानपत्रलाई अन्तिम रूप प्रदान**

एमसिए-नेपालले सब-स्टेशनका कामसम्बन्धी करारका लागि बोलपत्र आह्वानपत्रहरूलाई अन्तिम रूप प्रदान गरिसकेको छ ।

■ **सडक मूल्याङ्कन सर्वेक्षण**

सब-स्टेशन निर्माण हुने क्षेत्रमा जाने सडक र पुलहरूको अवस्था मूल्याङ्कनका लागि सडक मूल्याङ्कन सर्वेक्षण सम्पन्न भइसकेको छ । परामर्शदाताले स्थलगत सर्वेक्षण पूरा गरी सिफारिशहरू एवं निष्कर्षहरू सहितको अन्तिम प्रतिवेदन बुझाइसकेको छ । एमसिए-नेपालले उक्त प्रतिवेदन स्वीकृत गरिसकेको छ भने उक्त कामसम्बन्धी करारलाई औपचारिक रूपमा समापन गरिएको छ ।

■ **रातमाटे सीमा पर्खाल**

रातमाटेमा सब-स्टेशन निर्माणका लागि खरिद गरिएको जग्गाको सुरक्षाका लागि काँडेतारयुक्त सीमा पर्खाल निर्माण गर्नका लागि करार सम्झौतामा हस्ताक्षर भइसकेको छ । काम शुरू गर्नका लागि सूचना भने ठेकेदारलाई उपलब्ध गराइसकिएको छैन, उक्त सूचना पुनर्वास कार्य पूरा भएको पुष्टी भएपछि प्रदान गरिनेछ ।

■ नेपाल विद्युत् प्राधिकरणसँग आयोजना सहयोग सम्झौता

नेपाल विद्युत् प्राधिकरणसँग गरिने आयोजना सहयोग सम्झौताको मसौदा तयार गरिएको छ र नेपाल विद्युत् प्राधिकरणलाई उपलब्ध गराइएको छ । उक्त मसौदालाई अन्तिम रूप प्रदान गर्न एमसिए-नेपाल र नेपाल विद्युत् प्राधिकरणबीच धेरै पटक छलफल गरिएको थियो । एमसिए-नेपालका सञ्चालक समितिबाट आवश्यक स्वीकृति प्राप्त भएपछि उक्त सहमतियुक्त सम्झौतामा हस्ताक्षर गरिनेछ ।

■ नेपाल विद्युत् प्राधिकरणसँग समन्वय

निर्विध्न कार्यसञ्चालन तथा प्राविधिक जानकारी आदानप्रदानका लागि नेपाल विद्युत् प्राधिकरणका विभिन्न आयोजनासँग नियमित रूपमा समन्वय कार्य भइरहेको छ । सैद्धान्तिक डिजाइन चित्रहरू तथा दस्तावेजहरू डिजाइन चरणदेखि नै रातमाटे, नयाँ दमौली, नयाँ बुटवल तथा नयाँ हेटौँडास्थित नेपाल विद्युत् प्राधिकरणका सब-स्टेशनका आयोजना व्यवस्थापकहरूलाई नियमित रूपमा उपलब्ध गराइएको छ ।

२.१.३ ऊर्जा क्षेत्र प्राविधिक सहायतासम्बन्धी क्रियाकलाप

ऊर्जा क्षेत्र प्राविधिक सहायतासम्बन्धी क्रियाकलापले विद्युत् नियमन आयोग र नेपाल विद्युत् प्राधिकरण लगायतका नेपालका ऊर्जा क्षेत्रका संस्थाहरूलाई सुदृढ बनाउन मद्दत गर्नेछ ।

विद्युत् नियमन आयोगलाई प्रदान गरिने प्राविधिक सहायता उक्त संस्थालाई विद्युत् क्षेत्रको नियमनका लागि स्वतन्त्र निकायका रूपमा काम गर्न सक्षम बनाउन तथा नेपालको ऊर्जा क्षेत्रलाई पारदर्शी, प्रभावकारी र प्रतिस्पर्धी बनाउने दिशामा उक्त संस्थालाई सक्षम बनाउनमा केन्द्रित हुनेछ । उक्त सहायता रकम नियम तर्जुमा र नियमनसम्बन्धी विभिन्न क्षेत्र (आर्थिक, प्राविधिक नीतिगत तथा कानुनी) का विवाद निरूपणका लागि उक्त आयोगको सीपमा सुधार गर्न आयोगमै विज्ञ जनशक्ति उपलब्ध गराउने काममा परिचालन गरिनेछ ।

नेपाल विद्युत् प्राधिकरणलाई उपलब्ध गराइने प्राविधिक सहायता विद्युतीय आपूर्ति तथा मागमा भएको वृद्धिलाई धान्न प्रसारण क्षमताका लागि आवश्यक लगानीको परिमाणमा वृद्धि गर्ने नियमन लागत पुनःप्राप्ति, परिष्कृत ग्रीड कार्यसञ्चालन तथा उत्कृष्ट प्रणाली योजना तर्जुमाका क्षेत्रमा नेपाल विद्युत् प्राधिकरणको प्रसारणसम्बन्धी कार्यमा सुधार गरी उक्त संस्थालाई सहयोग गर्नमा केन्द्रित हुनेछ । यसले परिष्कृत सम्पत्ति व्यवस्थापन तथा सञ्जाल सञ्चालन प्रक्रियाका माध्यमबाट लोडसेडिङ्ग तथा ऊर्जाको गुणस्तरसम्बन्धी समस्यालाई न्यूनीकरण गर्दै प्रसारण सञ्जालको भरपर्दोपनामा वृद्धि गर्नेछ । अन्ततोगत्वा यसले ऊर्जा क्षेत्रको वित्तीय सम्भाव्यतामा सुधार गर्न नेपाल विद्युत् प्राधिकरणलाई सहयोग गर्नेछ ।

एमसिए-नेपालका कार्यकारी निर्देशक श्री खड्ग बहादुर विष्ट तथा विद्युत् नियमन आयोगका अध्यक्ष श्री डिल्ली बहादुर सिं २०७७ साल चैत ३० गते आयोजना सहायता सम्झौता आदानप्रदान गर्नुहुँदै ।

ऊर्जा क्षेत्र प्राविधिक सहायता क्रियाकलापसम्बन्धी प्रगतिको सारांश यस प्रकार छ :

नेपाल विद्युत् प्राधिकरणलाई प्राविधिक सहायता

- एमसिए-नेपाल तथा विद्युत् नियमन आयोगबीचको आयोजना सहायता सम्झौतामा २०७७ साल चैत ३० गते हस्ताक्षर गरिएको थियो । उक्त आयोजना सहायता सम्झौताले रणनीतिगत मार्गनिर्देशन, सेवाको लागतसम्बन्धी अध्ययन, ग्रीड कोड, बजार नियमहरू, नियमन संरचना तर्जुमा तथा अन्य प्राविधिक आवश्यकताहरूका साथै आधारभूत सूचना प्रविधि उपकरण तथा कार्यसञ्चालन प्रणालीहरू (नियमन सूचना व्यवस्थापन प्रणाली तथा दस्तावेज व्यवस्थापन प्रणाली) आदि जस्ता आधारभूत बन्दोवस्ती सहयोगसम्बन्धी क्रियाकलापमार्फत विद्युत् नियमन आयोगलाई सघाउनका लागि कार्यगत साभेदारीको व्यवस्था गर्नेछ ।
- आवश्यकता मूल्याङ्कन प्रतिवेदनका आधारमा विद्युत् नियमन आयोगका लागि क्रियाकलापहरू तथा बजेट निर्धारण गरिसकिएको छ र त्यससम्बन्धमा विद्युत् नियमन आयोगको सहमति र एमसिए-नेपालको स्वीकृति प्राप्त भइसकेको छ । निश्चित सल्लाहकारहरूका लागि शर्तसहितको प्रस्ताव आह्वानपत्रलाई अन्तिम रूप प्रदान गरिँदैछ ।

नेपाल विद्युत् प्राधिकरणलाई प्राविधिक सहायता

- आवश्यकता मूल्याङ्कन प्रतिवेदनमा आधारित रहेर नेपाल विद्युत् प्राधिकरणलाई दिइने सम्पूर्ण प्रस्तावित प्राविधिक सहायता क्रियाकलापलाई टुङ्गो लगाइएको छ । नेपाल विद्युत् प्राधिकरणले उपलब्ध गराएका सुझाव अनुसार शर्तनामा, प्रयासको स्तर तथा बजेटलाई परिमार्जन गरिएको छ र यिनीहरूलाई अन्तिम रूप दिने कार्य अन्तिम चरणमा पुगेको छ । अन्तिम रूप प्रदान गरिसकेपछि यिनीहरूलाई अन्तिम समीक्षाका लागि नेपाल विद्युत् प्राधिकरणमा पठाइनेछ । नेपाल विद्युत् प्राधिकरणलाई प्रदान गरिने प्राविधिक सहायतासम्बन्धी प्रस्ताव आह्वानपत्रका लागि मूल्याङ्कन मापदण्डलाई अन्तिम रूप दिने कार्य पनि अन्तिम चरणमा पुगेको छ । नेपाल विद्युत् प्राधिकरणलाई प्रदान गरिने प्राविधिक सहायतालाई समेट्ने आयोजना सहायता सम्झौताको मसौदालाई अन्तिम रूप प्रदान गर्ने कार्य पनि अन्तिम चरणमा पुगेको छ ।

२.१.४ एमसिए-नेपाल साभेदारी कार्यक्रम (एमपीपी) उप-क्रियाकलाप

एमसिए-नेपाल साभेदारी कार्यक्रम विद्युत् प्रसारण आयोजना अन्तर्गत लाभ आदानप्रदानका लागि सिर्जना गरिएको एउटा उप-क्रियाकलाप हो । यस कार्यक्रमको उद्देश्य विद्युत् प्रसारण आयोजनाको निर्विघ्न कार्यान्वयन र समयमै समापनका लागि स्थानीय समुदायको विश्वास हासिल गर्ने, उनीहरूसँग सम्बन्ध विस्तार गर्ने र विद्युत् प्रसारण लाइनका लाभ वितरण गर्ने हो ।

एमसिए-नेपाल साभेदारी कार्यक्रम उप-क्रियाकलापसँग सम्बन्धित सङ्क्षिप्त जानकारी एवं प्रगति निम्नानुसार छ :

■ उप-क्रियाकलाप योजना प्रतिवेदनका लागि तथ्याङ्क सङ्कलन

एमसिए-नेपाल साभेदारी कार्यक्रम प्रारूपलाई अन्तिम स्वरूप दिई सकिएको वर्तमान अवस्थामा प्रत्येक विषयगत क्षेत्रका सम्बन्धित निकायहरूसँग परामर्श गरी उप-क्रियाकलाप योजना प्रतिवेदन तयार गर्नका लागि थप तथ्याङ्क सङ्कलन कार्य गरिएको छ । यसको फलस्वरूप सम्पूर्ण प्रभावित वडाहरूमा प्रत्येक विषयगत क्षेत्र अन्तर्गत निश्चित क्रियाकलाप सञ्चालन गरिनुपर्ने समष्टिगत आवश्यकता पहिचान गरिएको छ ।

■ नगरपालिकाहरू तथा वडाहरूसँग परामर्श

स्थानीय सरकारहरूलाई उप-क्रियाकलापको कार्यक्षेत्र, प्रत्येक विषयगत क्षेत्र अन्तर्गत प्रस्ताव गरिएका विभिन्न क्रियाकलाप तथा निश्चित समयवधिभित्र वडाहरूले ती क्रियाकलापलाई अन्तिम रूप प्रदान गर्न अपनाउनुपर्ने प्रक्रियाबारे जानकारी प्रदान गर्नका लागि २०७७ माघ २५ देखि फागुन १० सम्ममा ३३ वटा नगरपालिका स्तरीय परामर्श कार्यक्रम सञ्चालन गरिएको थियो । परामर्श कार्यक्रमहरू सम्बन्धित प्रभावित नगरपालिकामा सञ्चालन गरिएको थियो । प्रभावित नगरपालिकाहरूमा धेरै वडा भएको अवस्थामा एकभन्दा बढी परामर्श कार्यक्रम सञ्चालन गर्नका लागि वडाहरूलाई एकभन्दा बढी समूहमा विभाजन गरिएको थियो । ती परामर्श कार्यक्रमहरूमा नगरपालिका, वडा तथा नेविप्राका वितरण केन्द्रका प्रतिनिधिहरूले सहभागिता जनाएका थिए । नगरपालिका स्तरीय परामर्श कार्यक्रमपछि सम्बन्धित वडाका लागि एमपीपी विषयगत क्षेत्रका क्रियाकलापहरूलाई प्राथमिकीकरण गर्नका लागि सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहहरू,

पानी उपभोक्ता समूहहरू तथा महिला समूहहरूसहितको सामुदायिक उपस्थितिमा थप वडास्तरीय परामर्श पनि गरिएको थियो ।

धादिङका स्थानीय वासिन्दा २०७७ साल माघ २६ का दिन एमसिए-नेपाल साभेदारी कार्यक्रमबारे जानकारी हासिल गर्दै ।

■ उप-क्रियाकलाप योजना प्रतिवेदनलाई अन्तिम स्वरूप प्रदान

एमसिए-नेपाल साभेदारी कार्यक्रम अन्तर्गत सहयोग उपलब्ध गराइने क्षेत्रका रूपमा निम्नलिखित तीन वटा विषयगत क्षेत्रलाई अपनाउने प्रस्तावसहित उप-क्रियाकलाप योजना प्रतिवेदनलाई अन्तिम स्वरूप प्रदान गरिएको छ ।

विषयगत क्षेत्र १ : विद्युत् वितरण प्रणाली वृद्धि तथा विस्तार

यो क्षेत्र विद्युत्मा पहुँच बढाउन तथा विद्युत्बाट अधिकतम लाभ उपलब्ध गराउनका लागि वितरण प्रणालीको भरपर्दोपना बढाउनमा केन्द्रित हुनेछ । यस विषयगत क्षेत्रमा समावेश गरिएका क्रियाकलापहरू यसप्रकार छन् : क) ग्रीड विस्तार, ख) खम्बा प्रतिस्थापन, ग) ट्रान्सफरमर प्रतिस्थापन, र घ) कण्डक्टर एवं त्यससम्बन्धी सामानहरूको प्रतिस्थापन ।

विषयगत क्षेत्र २ : विद्युतीकरण तथा खानेपानीका लागि वैकल्पिक विद्युतीय समाधान

यस क्षेत्रमा दुई वटा क्रियाकलाप रहेका छन् : क) ग्रीड विस्तार प्राविधिक तथा आर्थिक रूपमा सम्भव नभएका क्षेत्रमा रहेका परिवारहरूलाई वैकल्पिक विद्युतीय समाधान उपलब्ध गराउने, र ख) समुदायका लागि खानेपानीमा पहुँच उपलब्ध गराउने सम्भाव्यता अध्ययन तथा डिजाइनसम्बन्धी कार्य गर्ने ।

विषयगत क्षेत्र ३ : विद्युतीय प्रयोगमा वृद्धिका लागि क्षमता अभिवृद्धि

यस क्षेत्रमा दुई वटा क्रियाकलाप रहेका छन् : क) विद्युत् प्रसारण आयोजनाले छुने वडाहरूमा रहेका संस्था तथा व्यक्तिहरूको उत्पादनशील क्षेत्रमा ऊर्जा प्रयोग गर्न क्षमतामा अभिवृद्धि गर्ने, ख) नगरपालिका स्तरीय नगरपालिका ऊर्जा योजनाहरू तयार गर्न सघाउने तथा त्यसका लागि आवश्यक क्षमता अभिवृद्धि गर्ने र व्यक्तिगत स्तरमा उत्पादनशील क्षेत्रमा ऊर्जा प्रयोगमा केन्द्रित रही सीप तथा रोजगारीमूलक प्रशिक्षणहरू सञ्चालन गर्ने ।

२.२ सडक मर्मत आयोजना

सडक मर्मत आयोजनाको लक्ष्य सडक विभाग र सडक बोर्ड नेपाललाई प्राविधिक सहायता उपलब्ध गराउनुका साथै तिनीहरूको क्षमता विकास गरी नेपालका रणनीतिक सडक सञ्जालको गुणस्तर अभिवृद्धि गर्नु, मुलुकका रणनीतिक सडक सञ्जालमध्ये करिब ३०५ किलोमिटरको आवधिक मर्मत कार्य गर्नु तथा नेपालको सडक मर्मत बजेटको दायरा बढाउनका लागि प्रोत्साहन गर्न एक मिलान कोष (स्याचिड फण्ड) उपलब्ध गराउनु हो ।

नेपाल सरकार र एमसीसीका नीतिहरूका साथै प्राविधिक, वातावरणीय तथा सामाजिक मापदण्डहरू पालना गर्दै सडक मर्मत आयोजनाको सफल कार्यान्वयन गर्ने क्रममा आयोजना व्यवस्थापनका लागि आवश्यक खर्चहरू, वातावरणीय तथा सामाजिक प्रभाव मूल्याङ्कन, लैङ्गिक तथा सामाजिक र मानव तस्करी तथा ओसारपसारसम्बन्धी जोखिमहरूको मूल्याङ्कन र इन्जिनियरिङ तथा प्राविधिक सुपरिवेक्षण कार्यका लागि समेत सहयोग उपलब्ध गराइनेछ ।

यो खण्डमा सडक मर्मत आयोजनाका दुई महत्वपूर्ण क्रियाकलाप - प्राविधिक सहयोग क्रियाकलाप र रणनीतिक सडक सञ्जाल मर्मत कार्यसम्बन्धी कार्यक्रमहरूबारे चर्चा गरिएको छ ।

२.२.१ प्राविधिक सहायता क्रियाकलाप

प्राविधिक सहायता क्रियाकलाप अन्तर्गत सडक विभाग र सडक बोर्ड नेपाललाई सडक मर्मत योजना तर्जुमा, मूल्याङ्कन र नियमित र आवधिक रूपमा मर्मत कार्य गर्ने क्षमताको सदृढीकरणका लागि प्राविधिक सहायता उपलब्ध गराइनेछ । तालिम तथा क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरूद्वारा विधि तथा तथ्याङ्क सङ्कलनमा सुधार, आर्थिक औचित्यमा आधारित उपयुक्त सडक मर्मत योजनाको तयारी, आवधिक मर्मतका सन्दर्भमा परिष्कृत प्राथमिकता, सडक सुरक्षाको स्वरूप तथा आयोजना व्यवस्थापनद्वारा सुदृढ ठेक्का मूल्याङ्कन प्रक्रिया र ठेक्का व्यवस्थापनमा केन्द्रित गरिनेछ । तालिम तथा सीप प्रशिक्षणका साथै क्षमता अभिवृद्धिका अवसर उपलब्ध गराउने क्रममा आधुनिक सडक मर्मतका तरिकाहरू, प्रविधिहरू तथा कार्यसञ्चालन प्रक्रियाहरू पनि हस्तान्तरण गरिनेछ ।

२.२.२ रणनीतिक सडक मर्मत कार्य

रणनीतिक सडक मर्मत कार्य प्राविधिक सहायता क्रियाकलापमा आधारित भई त्यसको पूरकका रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ । यस अन्तर्गत थप दुई सहायक कार्य पर्दछन् :

पेभमेण्ट रिसाइक्लिङ

रणनीतिक सडक मर्मत अन्तर्गत पेभमेण्ट सुधारसम्बन्धी दुई वटा नयाँ प्रविधि फूल डेथ रिक्लेमेशन (FDR) र सुपेरियर पर्फमिङ आस्फाल्ट पेभमेण्ट (Superpave) अवलम्बन गरिनेछ । यो कार्यक्रम अन्तर्गत सवारी साधनको चाप, काम गर्न असजिलो अवस्था र समयमा काम नसक्ने अवस्था जस्ता साँघुरा सडकमा काम गर्न कठिन पार्ने समस्यालाई सम्बोधन गर्ने सम्भावना भएका नयाँ प्रविधि प्रयोग गरी कार्यान्वयन गरिनेछ । रणनीतिक सडक मर्मत कार्य अन्तर्गतका क्रियाकलापका बाँकी कार्यक्रम डिजाइनका लागि सूचना उपलब्ध गराउन कम्प्याक्ट कार्यान्वयनमा प्रवेश गर्नु अघि नै यो कार्यक्रमको परीक्षण र मूल्याङ्कन गर्नुपर्ने प्रस्ताव गरिएको छ ।

मिलान कोष (म्याचिङ फण्ड)

नेपाल सरकारलाई सडक मर्मतमा थप खर्च गर्न प्रोत्साहन गर्नका लागि नेपाल सरकारले आवधिक सडक मर्मतका लागि हाल गरिरहेको औसत वार्षिक खर्चभन्दा बढी खर्च गर्ने गरी एक अमेरिकी डलरबापत एमसीसी कोषबाट दुई अमेरिकी डलर उपलब्ध गराउनका लागि एक मिलान कोष (म्याचिङ फण्ड) बनाइनेछ । यस अन्तर्गत तीन वर्षमा चार करोड ५० लाख अमेरिकी डलर उपलब्ध गराइनेछ । यो मिलान कोष (म्याचिङ फण्ड) आवधिक सडक मर्मत कार्यका लागि प्रयोग गरिनेछ ।

एमसिए-नेपालका कार्यकारी निर्देशक श्री खड्ग बहादुर विष्ट (दायाँ), एमसिसिका राष्ट्रिय निर्देशक-नेपाल श्री ट्रोय कोफ्रोथ (बायाँ) र परामर्शदाता श्री तुलसी सिटौला (बीचमा) २०७७ फागुन २१ का दिन सडक मर्मतका लागि प्रयोग गरिने उपकरण फलिङ वेट डिफ्लेक्टोमिटरको निरीक्षण गर्नुहुँदै ।

सडक मर्मत आयोजना अन्तर्गत प्राविधिक सहायता तथा रणनीतिक सडक मर्मत कार्यसम्बन्धी क्रियाकलापका सारांश र प्रगति निम्नानुसार रहेको छ :

सडक विभागासँग आयोजना सहायता सम्झौता

सडक विभाग र एमसिए-नेपालबीच आयोजना सहायता सम्झौतामा २०७७ साल चैत २ गते हस्ताक्षर भएको छ । सडक विभाग र एमसिए-नेपालबीच भएको उक्त आयोजना सहायता सम्झौताको एक अंशका रूपमा २०७७ साल माघ ६ गतेदेखि ३० गतेसम्म सडक विभाग तथा इञ्जिनियरिङ अध्ययन संस्थानका इञ्जिनियरहरूका लागि फलिङ्ग वेट डिफ्लेक्टोमिटर उपकरण जडान, प्रयोग तथा तथ्याङ्क सङ्कलनसम्बन्धी प्रशिक्षण सञ्चालन गरिएको थियो । यसैगरी सडक मर्मत आयोजनाको परीक्षण स्थलका रूपमा रहेको धान खोलादेखि शिव खोलासम्मको ७७ किमि लामो सडक खण्डमा स्थलगत तथ्याङ्क सङ्कलन कार्य सम्पन्न गरियो । पेभमेण्ट मर्मत तथा पुनःस्थापना कार्यका लागि जानकारी प्राप्त गर्नका लागि मूल्याङ्कन गर्न मनसुन समाप्त भएको लगत्तै नेपालको राष्ट्रिय राजमार्गहरूमा वार्षिक विक्षेपण मापन गरिनेछ ।

सडक मर्मतका लागि प्रयोग गरिने उपकरण फलिङ्ग वेट डिफ्लेक्टोमिटरसम्बन्धी प्रशिक्षक प्रशिक्षणमा सहभागी सडक इञ्जिनियरहरू २०७७ साल माघ ३० का दिन प्रशिक्षण समापन समारोहमा एमसीसी तथा एमसिए-नेपालका अधिकारीहरूसँग साथ ।

प्रयोगशाला तथा भण्डारण कक्ष निर्माण

सन् २०२१ जनवरीमा ६x५ मिटर आकारको आस्फाल्ट मिक्स डिजाइन प्रयोगशाला निर्माण गरिएको छ । अन्तरराष्ट्रिय आवतजावत सामान्य अवस्थामा फर्केपछि सन् २०२१ को अन्त्यतिर उपकरणहरू जडान गर्ने योजना बनाइएको छ । यसका अतिरिक्त एफडब्लूडी र सुपरपेभ बिटुमिन प्रयोगशालाका लागि सन् २०२१ को अन्त्यसम्ममा एउटा भण्डारण कक्ष पनि निर्माण गरिनेछ ।

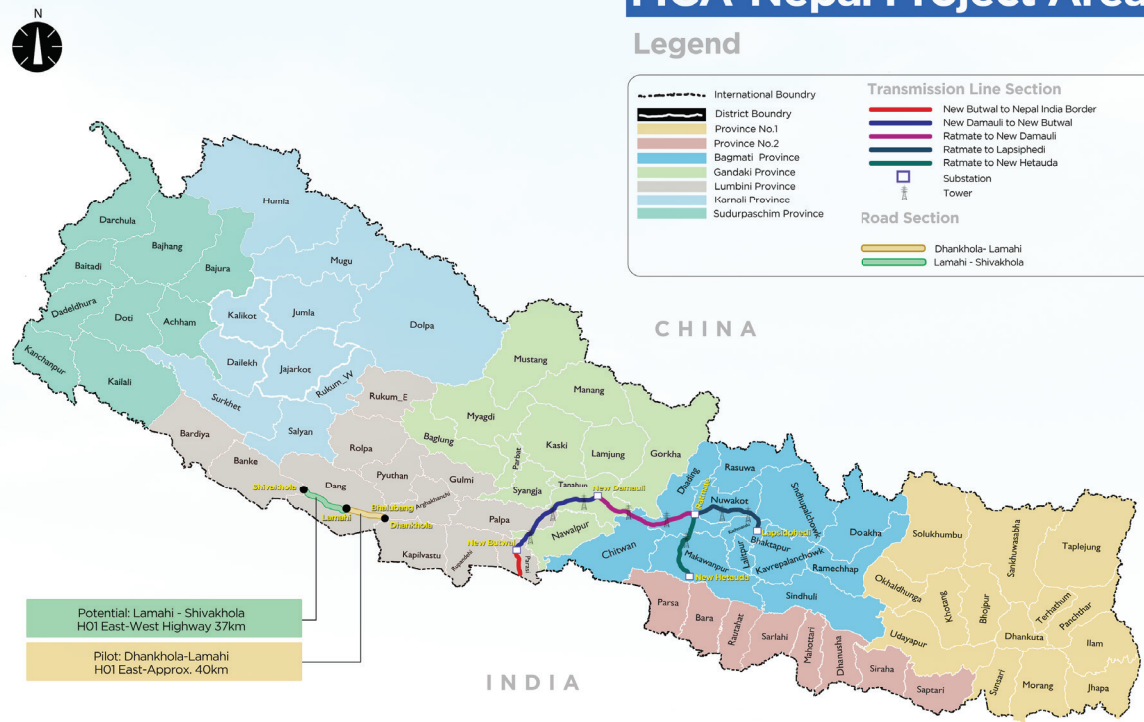
सडक रिसाइक्लिङसम्बन्धी परीक्षण डिजाइन तथा नयाँ प्रविधि अनुकूलन प्रतिवेदन

सडक रिसाइक्लिङसम्बन्धी डिजाइन तथा निर्माण सुपरिवेक्षणका लागि परामर्शदाता छनोटका लागि प्राप्त प्राविधिक तथा आर्थिक प्रस्तावहरू खोली सकिएको छ भने नियुक्ति गर्ने कार्य प्रक्रियामा रहेको छ । नेपालको सन्दर्भमा विशेष गरी Soil Cement Stabilization (SCS), एफडीआर र सुपरपेभका लागि नयाँ प्रविधि अनुकूलनसम्बन्धी प्रतिवेदन सडक मर्मत आयोजनाका विशेषज्ञहरूबाट तयार गरिएको छ ।

MCA-Nepal Project Areas

Legend

	International Boundry		Transmission Line Section
	District Boundry		New Butwal to Nepal India Border
	Province No.1		New Damauli to New Butwal
	Province No.2		Ratmate to New Damauli
	Province No.3		Ratmate to Lapsipedi
	Province No.4		Ratmate to New Hetauda
	Province No.5		Substation
	Province No.6		Tower
	Province No.7		Road Section
	Province No.8		Dhankhola- Lamahi
	Province No.9		Lamahi - Shivakhola

खण्ड ३

वातावरण र सामाजिक सुरक्षा

वातावरणीय तथा सामाजिक चुनौतीहरू पहिचान, विश्लेषण र न्यूनीकरण गरी, वातावरणीय र सामाजिक मापदण्डसम्बन्धी नियमानुसारका आवश्यकताहरू पालना गरी तथा आयोजनाका लागि सुभाव प्राप्त गर्ने र समर्थन जुटाउने कार्यमा सरोकारवालाहरूसँग सहकार्य गरी एमसीसी वातावरणीय निर्देशिका र नेपाल सरकारका वातावरणीय ऐन र नियमावलीहरूले आँल्याएका आवश्यकताहरू अनुसार विद्युत् प्रसारण आयोजना र सडक मर्मत आयोजनासम्बन्धी क्रियाकलाप कार्यान्वयन गरिएको सुनिश्चित गर्नका लागि एमसिए-नेपालले वातावरण र सामाजिक सुरक्षालाई प्रमुख क्षेत्रका रूपमा पहिचान गरेको छ ।

एमसीसीको वातावरणीय निर्देशिका (सन् २०१०) अनुसार विद्युत् प्रसारण आयोजनालाई 'क' वर्गमा पर्दछ । एमसीसी वातावरणीय निर्देशिकामा सन्दर्भ सामग्रीका रूपमा समावेश गरिएका अन्तरराष्ट्रिय वित्तीय संस्थाका आठ वटा कार्यसम्पादन मापदण्डमध्ये सात वटालाई प्रारम्भिक मूल्याङ्कनका आधारमा एमसिए-नेपालका आयोजनाहरूमा पालना गरिनुपर्दछ । रूख काट्नुपर्ने, जग्गा अधिग्रहण गर्नुपर्ने र पुनर्स्थापन गरिनुपर्ने जस्ता केही छल्लै नसकिने वातावरणीय र सामाजिक प्रभाव विद्युत् प्रसारण आयोजनाबाट पर्दछन् । तथापि, आयोजना क्षेत्रका संवेदनशील वातावरणीय तथा सामाजिक पक्षहरूमा प्रभाव पर्ने नदिन वा कमभन्दा कम प्रभाव पार्ने उचित क्षतिपूर्ति, न्यूनीकरण वा व्यवस्थापनका उपाय अपनाएर यी सबै जोखिमलाई उपयुक्त रूपमा सम्बोधन गरिनेछ ।

सडक मर्मत आयोजना अन्तर्गत प्रस्तावित क्रियाकलापबाट नकारात्मक वातावरणीय वा सामाजिक जोखिम सीमित मात्रामा मात्र सिर्जना हुने सम्भावना भएकोले वा सामान्यतया आयोजना क्षेत्रमा मात्रै पर्ने प्रभाव बहुसङ्ख्यक रूपमा समाधान गर्न सकिने तथा न्यूनीकरणका उपायबाट तत्काल सम्बोधन गर्न सकिने वा थोरै मात्र प्रभाव पार्ने भएकोले एमसीसी वातावरणीय निर्देशिका अन्तर्गत यस आयोजनालाई 'ख' वर्गमा वर्गीकरण गरिएको छ ।

निर्माण क्रियाकलापका कारण सिर्जना हुनसक्ने केही समयका लागि सडक बन्द गर्नुपर्ने, खाल्डो खन्ने र पुर्ने, हल्ला, धूलो, र कामदार तथा समुदायका मानिसको स्वास्थ्य र सुरक्षा जस्ता केही वातावरणीय र सामाजिक जोखिम वा प्रभावलाई वातावरणीय र सामाजिक प्रभावको सङ्क्षिप्त मूल्याङ्कनका निष्कर्षहरूमा आधारित लक्षित वातावरणीय तथा सामाजिक व्यवस्थापन योजनामार्फत व्यवस्थापन गरिनेछ ।

विद्युत् प्रसारण आयोजनाबाट तीन प्रदेश, १० जिल्ला, एक उप-महानगरपालिका, ११ नगरपालिका र १८ गाउँपालिकामा असर पर्नेछ । आयोजनाले पार्ने वातावरणीय (भौतिक, जैविक र सामाजिक, आर्थिक तथा सांस्कृतिक) प्रभावको मूल्याङ्कन गरी सकारात्मक प्रभाव बढी र नकारात्मक प्रभाव कम पार्ने उपाय पहिचान गर्नका लागि नेपाल सरकारको वातावरणीय ऐन र नियमावली अनुरूप एमसिए-नेपालले वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन गरिसकेको छ ।

३.१ वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन

एमसिए-नेपालले आफ्ना आयोजनाहरू कार्यान्वयनका क्रममा नेपाल सरकारका वातावरणीय ऐन र नियमावलीहरूलाई पालना गर्दछ । वातावरण संरक्षण ऐन, २०५३ र वातावरण संरक्षण नियमावली, २०५४ का अनुसार विद्युत् प्रसारण आयोजनाहरूले वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन गर्नुपर्दछ । उक्त ऐन तथा नियमावलीमा आधारित भएर एमसिए-नेपालले विद्युत् प्रसारण आयोजनाका लागि वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन गरी वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदन तयार गरेको थियो र स्वीकृतीका लागि प्रक्रिया अगाडि बढाउन उक्त प्रतिवेदनलाई २०७६ साल चैत ११ गते विद्युत् विकास विभागमा प्रस्तुत गरेको थियो । उक्त वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदनको स्वीकृतीका लागि एमसिए-नेपालले गत आर्थिक वर्षमा ऊर्जा जलस्रोत तथा सिँचाइ मन्त्रालयको विद्युत् विकास विभाग एवं वन तथा वातावरण मन्त्रालयसँग काम गरेको थियो ।

वन तथा वातावरण मन्त्रालयबाट औपचारिक समीक्षा हुनुभन्दा अगाडि सर्वसाधारणबाट सुभाव प्राप्त गर्नका लागि उक्त प्रतिवेदनको प्रारम्भिक मसौदा व्यापक रूपमा वितरण गरिएको थियो । उक्त प्रतिवेदन विद्युत् प्रसारण आयोजनाबाट प्रभावित हुने १० वटै जिल्ला समन्वय समिति तथा ३० वटै उप-महानगरपालिका/नगरपालिका/गाउँपालिका तथा काठमाडौँका सात वटा पुस्तकालयलाई उपलब्ध गराइएको थियो । उक्त प्रतिवेदन वन तथा वातावरण मन्त्रालय एवं एमसिए-नेपालका वेबसाइटहरूमा पनि राखिएको थियो । राष्ट्रिय दैनिक अखबार "नागरिक" मा सार्वजनिक सूचना प्रकाशित गरी उक्त प्रतिवेदन उपरोक्त स्थानहरूमा उपलब्ध भएको जानकारी सर्वसाधारणलाई गराउँदै सात दिनभित्र उक्त प्रतिवेदनसम्बन्धमा टिप्पणी पठाउनका लागि सार्वजनिक आह्वान गरिएको थियो ।

एमसिए-नेपालका वातावरण, स्वास्थ्य तथा सुरक्षासम्बन्धी गुणस्तर व्यवस्थापक श्री श्याम कृष्ण उपाध्याय वन तथा वातावरण मन्त्रालयमा वातावरण मूल्याङ्कन प्रतिवेदनबारे जानकारी गराउनुहुँदै ।

वन तथा वातावरण मन्त्रालयको वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन समीक्षा समितिले उक्त प्रतिवेदनको औपचारिक समीक्षा गरेको थियो भने उक्त समितिले उपलब्ध गराएका टिप्पणीहरूलाई एमसिए-नेपालले सम्बोधन गरेको थियो । वन तथा वातावरण मन्त्रालयका सचिवको अध्यक्षतामा रहेको एक उच्चस्तरीय समितिले पनि उक्त प्रतिवेदनबारे छलफल गरेको थियो । उक्त बैठकमा वन तथा वातावरण मन्त्रालय, ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिँचाई मन्त्रालय एवं अर्थ मन्त्रालयका अधिकारीहरूका साथै स्वतन्त्र विज्ञहरूको सहभागिता रहेको थियो । उक्त बैठकपछि २०७७ साल चैत ३१ का दिन वन तथा वातावरण मन्त्रालयको जैविक विविधता तथा वातावरण महाशाखाका सह-सचिवको अध्यक्षतामा बसेको अन्तिम समीक्षा समितिको बैठकले समीक्षकहरूद्वारा उपलब्ध गराइएका थप टिप्पणीहरूलाई सम्बोधन गरी उक्त वातावरण मूल्याङ्कन प्रतिवेदनलाई स्वीकृतिका लागि अगाडि बढाउने निर्णय गरेको थियो । वन तथा वातावरण मन्त्रालयले मन्त्रिस्तरीय निर्णयमार्फत उक्त प्रतिवेदन २०७८ साल वैशाख १६ गते स्वीकृत गरेको थियो । अन्तिम प्रतिवेदन एमसिए-नेपालको वेबसाइटमा प्रकाशित गरी सार्वजनिक गरिएको छ ।

3.2 वातावरणीय तथा सामाजिक प्रभाव मूल्याङ्कन

नेपाल सरकारका एन नियमहरूका अतिरिक्त एमसिए-नेपालले एमसीसीका वातावरणीय नीति निर्देशनहरू एवं अन्तरराष्ट्रिय वित्त निगमका वातावरण तथा सामाजिक दिगोपनासम्बन्धी कार्यसम्पादन मापदण्डहरू पनि पालना गर्नुपर्दछ । एमसीसी एवं अन्तरराष्ट्रिय वित्त निगमका नीति निर्देशनहरूले विद्युत् प्रसारण आयोजनाको वातावरणीय तथा सामाजिक प्रभाव मूल्याङ्कन पनि गर्नुपर्ने आवश्यकता सिर्जना गरेको छ । वातावरणीय तथा सामाजिक प्रभाव मूल्याङ्कनले केही वातावरणीय तथा सामाजिक पक्षहरूबारे नेपाल सरकारका वातावरणीय एन र नियमावलीहरू अनुसार गरिने वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कनले भन्दा बढी गहन मूल्याङ्कन गर्दछ र यसले महत्वपूर्ण वासस्थान संरक्षण, जैविक विविधता व्यवस्थापन, आदिवासी जनजाति तथा मानव बेचबिखन जोखिम व्यवस्थापनसम्बन्धी पक्षहरूलाई पनि समेटेको हुन्छ । एमसिए-नेपालले वातावरणीय तथा सामाजिक प्रभाव मूल्याङ्कनलाई यसै आर्थिक वर्षमा अन्तिम रूप प्रदान गरिसकेको छ ।

3.3 सामाजिक सुरक्षा तथा पुनर्स्थापन

विद्युत् प्रसारण आयोजना कार्यान्वयनका क्रममा नेपाल सरकारको जग्गा अधिग्रहण एन-२०३४ अनुसार रातमाटेमा सब-स्टेशन निर्माण स्थल, प्रसारण लाइन टावर निर्माण स्थल र यससँग जोडिएका अन्य कामका लागि जग्गा अधिग्रहण गर्नुपर्ने हुन्छ । यसका अतिरिक्त, प्रसारण लाइनको ठिक तल पर्ने जमीनमा विद्युत् एन-२०४९ र विद्युत् नियमावली-२०५० को प्रावधान अनुसार भोगाधिकार कायम गर्नुपर्ने हुन्छ । यी क्रियाकलापले आयोजना क्षेत्रमा बसोवास गर्ने व्यक्ति र परिवारको जीविकोपार्जनमा प्रभाव पार्नेछ र बाध्यात्मक रूपमा पुनर्स्थापित (आर्थिक तथा भौतिक रूपमा) हुनुपर्नेछ ।

जग्गा अधिग्रहण तथा वाध्यात्मक पुनर्स्थापनासम्बन्धी अन्तरराष्ट्रिय वित्त निगमको कार्यसम्पादन मापदण्ड ५ का मुख्य उद्देश्यहरूमध्ये एउटा उद्देश्य विस्थापित व्यक्तिहरूको जीविकोपार्जन तथा जीवनस्तरमा सुधार गर्ने वा पुनःस्थापित गर्ने हो । तसर्थ आयोजना कार्यान्वयनका फलस्वरूप गर्नुपरेको बाध्यात्मक पुनर्स्थापनाबाट नकारात्मक प्रभाव तथा जीविकोपार्जनमा प्रतिकूल प्रभाव पर्न नदिन वा त्यस्तो प्रभावलाई कम गर्न र/वा त्यसबाट उत्पन्न प्रतिकूलतालाई समाधान गर्नका लागि पुनर्स्थापन नीतिको प्रारूप तयार गरिसकिएको छ ।

नुवाकोटको रातमाटेका स्थानीय वासिन्दाहरू जग्गा अधिग्रहणका सन्दर्भमा क्षतिपूर्ति सम्झौता गर्दै ।

एमसिए-नेपालको सञ्चालक समितिले विसं २०७६ भदौ १६ मा पारित गरिसकेको उक्त दस्तावेजमा प्रभावलाई सम्बोधन गर्ने उपायका रूपमा अपनाइने सिद्धान्त, अधिकार तथा क्षतिपूर्तिबारे उल्लेख गरिएको छ । पुनर्स्थापन नीतिको प्रारूप भनेको आयोजना कार्यान्वयनका कारण सिर्जना हुने बाध्यात्मक पुनर्स्थापना तथा जीविकोपार्जनसम्बन्धी नकारात्मक प्रभाव पर्न नदिने तथा कम गर्न र/वा समाधान गर्ने उद्देश्यले तयार गरिएको निर्देशनात्मक दस्तावेज हो । पुनर्स्थापन नीतिको प्रारूप राष्ट्रिय सामाजिक तथा सुरक्षा नीति र नेपाल सरकारको जग्गा अधिग्रहण, क्षतिपूर्ति र स्थायी रूपमा अधिग्रहण हुँदा गर्नुपर्ने पुनर्स्थापन र प्रसारण लाइनको तल पर्ने जग्गाको भोगाधिकारसम्बन्धी नीति तथा कानून अनुरूप तयार गरिएको छ । यसका साथै जग्गा अधिग्रहण तथा वाध्यात्मक पुनर्स्थापनसम्बन्धी अन्तरराष्ट्रिय वित्त निगमको कार्यसम्पादन मापदण्ड ५ (तथा उपयुक्तता अनुसार आदिवासी जनजातिसम्बन्धी आईएफसी कार्यसम्पादन मापदण्ड ७), एमसीसी वातावरणीय निर्देशिका र एमसीसी लैङ्गिक नीति निर्देशन (सन् २०११) समेतलाई ध्यानमा राखेर उक्त नीति

बनाइएको छ । एमसिए-नेपालको पुनर्स्थापना क्रियाकलापमा तीन वटा प्रसारण लाइन खण्ड (लप्सिफेदी-रातमाटे प्रसारण लाइन खण्ड, रातमाटे - नयाँ हेटौँडा प्रसारण लाइन खण्ड र रातमाटे - नयाँ दमौली - भारतीय सीमा प्रसारण लाइन खण्ड) का लागि तीन वटा र रातमाटे सब-स्टेशनका लागि एउटा गरी चार वटा पुनर्स्थापन कार्ययोजना र जीविकोपार्जन पुनर्स्थापन योजना तयार गर्ने कार्य पर्दछन् । अन्तरराष्ट्रिय वित्त निगमको कार्यसम्पादन मापदण्ड र आयोजना प्रभावित व्यक्तिहरूसम्बन्धी एमसीसी नीति निर्देशनमा पुनर्स्थापन कार्ययोजना र जीविकोपार्जन पुनर्स्थापन योजना अनिवार्य रूपमा तयार गरिनुपर्ने व्यवस्था गरिएको छ ।

रातमाटे सब-स्टेशनका लागि जग्गा अधिग्रहण गरिएको क्षेत्रमा पुनर्स्थापन कार्ययोजना कार्यान्वयनका लागि पुनर्स्थापन कार्यान्वयन परामर्शदाता नियुक्त भइसकेको छ । केही समस्याग्रस्त कित्ता बाहेक रातमाटे सब-स्टेशनका लागि २०.२७ हेक्टर जग्गा अधिग्रहण गर्ने कार्य उल्लेख्य रूपमा सम्पन्न भइसकेको छ । कुल १८९ कित्ता (१८.४३ हेक्टर) मध्ये १८१ कित्ता (१७.६७ हेक्टर) को स्वामित्व हस्तान्तरण कार्य सम्पन्न भइसकेको छ । अधिग्रहण गर्न बाँकी ०.७६ हेक्टर निजी जग्गामध्ये दर्ता नभएका चार कित्ता (०.३७ हेक्टर), अदालतमा मुद्दा चलिरहेका तीन कित्ता (०.३९ हेक्टर) र नेपालमा नहुनुभएका आयोजना प्रभावित व्यक्तिको एउटा कित्ता (०.००९ हेक्टर) छन् । दर्ता नभएका चार कित्ता जग्गाको मुआब्जा भुक्तानीका लागि प्रक्रिया अगाडि बढाइएको छ । यसका अतिरिक्त त्यहाँ रहेका छ कित्ता सरकारी जग्गा (१.८३ हेक्टर) सब-स्टेशन निर्माण प्रयोजनका लागि प्रयोग गर्न नेपाल सरकारको अनुमति प्राप्त गर्नका लागि प्रक्रिया अगाडि बढाइएको छ ।

हस्ताक्षर गरिनुपर्ने कुल १०९ वटा क्षतिपूर्ति सम्झौतामध्ये १०३ वटामा आयोजना प्रभावित परिवाहरूबाट हस्ताक्षर भइसकेको छ । जग्गा दर्ता नभएको, जग्गाबारे अदालतमा मुद्दा चलिरहेको तथा जग्गाधनी नेपालमा उपस्थित नभएको जस्ता समस्या समाधान भएपछि हस्ताक्षर गर्न बाँकी छ वटा क्षतिपूर्ति सम्झौतामा पनि हस्ताक्षर हुनेछ । क्षतिपूर्ति उपलब्ध गराउनका लागि बैङ्कमा खाता खोल्न लगाउनु अघि आयोजना प्रभावित व्यक्तिहरूलाई औपचारिक वित्तीय साक्षरतासम्बन्धी प्रशिक्षण पनि दिइएको थियो । २०५ जना आयोजना प्रभावित व्यक्तिहरूमध्ये १९९ जनाले बैङ्क खाता खोलिसकेका छन् । कुल १०९ वटा क्षतिपूर्ति सम्झौतामध्ये १०१ वटा क्षतिपूर्ति सम्झौता अनुसार ३१८ वटा आर्थिक कारोबारमार्फत १९४ जना आयोजना प्रभावित व्यक्तिहरूलाई भुक्तानी प्रदान गरिसकिएको छ । २०७८ साल असार २८ गतेसम्ममा रु १,३१,२७,० ९,३६८ भुक्तानी भएको छ ।

आयोजना प्रभावित व्यक्तिहरूले सब-स्टेशन हाताभित्र संरचनाहरू भत्काउने कार्य शुरू गरिसकेका छन् र केही आयोजना प्रभावित व्यक्तिहरू अन्यत्र सर्न पनि थालिसकेका छन् । कोभिड-१९ महामारीको दोस्रो लहरका क्रममा स्थानीय स्वास्थ्य निकायहरूले नुवाकोट जिल्लाको विशेषगरी बेलकोटगढी नगरपालिकालाई निकै नराम्ररी प्रभावित भएको क्षेत्रका रूपमा पहिचान गरेका कारण यो प्रक्रियामा केही अवरोध सिर्जना भएको थियो । कोभिड-१९ को अवस्था नियन्त्रणमा आएपछि तथा यस वर्षको मनसुन समाप्त भएपछि आयोजना प्रभावित व्यक्तिहरूबाट संरचना भत्काउने कार्यमा तीव्रता आउने अपेक्षा गरिएको छ ।

खण्ड ४

लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण

एमसिए-नेपालका आयोजनाहरूको डिजाइन र कार्यान्वयन चरणको एक महत्वपूर्ण आवश्यकता भनेको यसका आयोजनाका विभिन्न चरणमा लैङ्गिक र सामाजिक समावेशीकरण हो । एमसीसी लैङ्गिक नीति र एमसीसी लैङ्गिक एकीकरण निर्देशिका (सन् २०१६) ले कम्प्याक्टको विकास तथा कार्यान्वयनका हरेक तहमा लैङ्गिक र सामाजिक समावेशीकरणसम्बन्धी निश्चित कार्यान्वयनगत आवश्यकता, प्रक्रिया तथा कोशेदुङ्गा, भूमिका एवं जिम्मेवारीसम्बन्धी समष्टिगत मार्गनिर्देशन उपलब्ध गराएको छ ।

कम्प्याक्टका आयोजनाहरूमा लैङ्गिक र सामाजिक समावेशीकरणलाई रणनीतिगत रूपमा व्यवस्थित गर्नका लागि यी आयोजनाहरूको कार्यान्वयनको प्रारम्भिक चरणमा नै सामाजिक तथा लैङ्गिक एकीकरण योजना तर्जुमा गर्नुपर्ने आवश्यकता एमसीसीको लैङ्गिक एकीकरण निर्देशिकाले सिर्जना गरेको छ । कम्प्याक्ट तर्जुमाका क्रममा गरिने प्रारम्भिक सामाजिक तथा लैङ्गिक मूल्याङ्कनका निष्कर्षहरूका आधारमा सामाजिक तथा लैङ्गिक एकीकरण योजना तर्जुमा गरिन्छ तथा अधिकतम प्रभाव पार्न एवं लक्षित परिणाम हासिल गर्नका लागि क्रियाकलापहरूको योजना बनाइन्छ । वातावरणीय तथा सामाजिक संरक्षण, एमसिए-नेपाल साभेदारी कार्यक्रमका विषयगत कार्यहरू तयार गर्दा तथा अद्यावधिक गर्दा एवं शर्तनामाहरू तयार पार्दा सामाजिक तथा लैङ्गिक एकीकरणसम्बन्धी विश्लेषण तथा सुभावहरू उपलब्ध गराइन्छ ।

यो प्रतिवेदनको अवधिमा गरिएका मुख्य क्रियाकलापहरूलाई तल सङ्क्षेपमा उल्लेख गरिएको छ :

सामाजिक तथा लैङ्गिक एकीकरण योजनालाई अन्तिम रूप प्रदान

नेपाल सरकारका अधिकारीहरू तथा वाह्य सरोकारवालाहरूबाट प्राप्त सुभावहरूलाई समावेश गरिएको सामाजिक तथा लैङ्गिक एकीकरण योजनाको मसौदालाई २०७७ साल मङ्सिर १२ का दिन एमसिए-नेपालको सञ्चालक समितिमा प्रस्तुत गरिएको थियो । उक्त दस्तावेजमा विद्युत् प्रसारण आयोजना र सडक मर्मत आयोजना कार्यान्वयनका क्रममा लागू गरिनुपर्ने लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण रणनीतिलाई समावेश गरिएको छ । उक्त दस्तावेजमा आयोजनाको तयारीका क्रममा लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरणसम्बन्धी चासोहरूलाई समावेश गर्नका लागि कार्ययोजनाहरूका साथै आयोजनाका लाभलाई अधिकतम पार्न एवं जोखिमहरूलाई न्यूनीकरण गर्नका लागि गर्नुपर्ने कार्यहरू समेटिएको छ । सामाजिक तथा लैङ्गिक एकीकरण योजनालाई २०७७ साल चैत २७ गते अन्तिम रूप प्रदान गरिएको थियो । साथै यस योजनाको सारांश एमसिए-नेपालको वेबसाइटमा प्रकाशित गरी सार्वजनिक गरिएको छ ।

मानव तस्करी तथा बेचबिखनको जोखिम व्यवस्थापन योजनालाई अन्तिम रूप प्रदान

वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदनले विद्युत् प्रसारण आयोजना क्षेत्रमा मानव बेचबिखनको उच्च जोखिम रहन सक्ने औँल्याएर एमसीसी मानव बेचबिखनविरुद्धको नीति (सन् २०१४) अनुसार वातावरणीय तथा सामाजिक प्रभाव मूल्याङ्कनको एक अंशका रूपमा मानव बेचबिखनसम्बन्धी जोखिम व्यवस्थापन योजना तयार गर्नुपर्ने आवश्यकता सिर्जना गरेको छ । तसर्थ आयोजनासम्बन्धी क्रियाकलाप कार्यान्वयनका क्रममा हुनसक्ने मानव बेचबिखनसम्बन्धी जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन गर्न मानव बेचबिखन जोखिम व्यवस्थापन योजना तयार गरिएको थियो । उक्त योजना एमसिए-नेपालबाट २०७७ साल फागुन १९ का दिन स्वीकृत भएको थियो ।

वातावरणीय, सामाजिक, स्वास्थ्य तथा सुरक्षा व्यवस्थापन योजनाको तयारी

विद्युत् प्रसारण आयोजनाका लागि वातावरणीय, सामाजिक, स्वास्थ्य तथा सुरक्षा व्यवस्थापन योजना तयार गरी सन् २०१९ मा अन्तिम रूप प्रदान गरिएको छ । यसमा मानव बेचबिखन जोखिम व्यवस्थापन योजना अनुसार मानव बेचबिखनसम्बन्धी व्यवस्थाहरूलाई अद्यावधिक गरिनुपर्ने आवश्यकतालाई विस्तृत रूपमा प्रकाश पारिएको छ । गएको आर्थिक वर्षका क्रममा मानव बेचबिखन जोखिम व्यवस्थापन योजनासम्बन्धी प्रमुख अद्यावधिक जानकारीहरूलाई वातावरणीय, सामाजिक, स्वास्थ्य तथा सुरक्षा व्यवस्थापन योजनामा समीक्षाका लागि समावेश गरिएको छ ।

खण्ड ५ गुनासो सुनुवाइ संयन्त्र

आयोजनाका क्रियाकलाप र प्रभावबारे सरोकारवाला पक्षले उजुरी वा चासो व्यक्त गरेका अवस्थामा व्यवस्थित तरिकाले व्यवस्थापन गर्ने गरी एमसिए-नेपालको गुनासो सुनुवाइ संयन्त्र बनाइएको छ । एकातिर यो समुदायलाई आफ्ना चासो दर्ता गर्न दिने आधिकारिक मञ्च हो भने अर्कोतिर यसले समयमा नै उचित समाधान खोज्नका लागि सरोकारवालाले उठाएका विषयबारे एमसिए-नेपाल र आयोजनाका अन्य पक्षहरूलाई जानकारी प्रदान गर्दछ । गुनासो यथार्थ क्षति भएको वा घाइते भएकोसम्बन्धी निश्चित उजुरी, आयोजनाका क्रियाकलाप वा कुनै घटनाका विषयमा आम चासो र प्रभाव वा अनुमानित प्रभावसम्बन्धमा हुनसक्छन् । यसैगरी सरोकारवालाहरूको संलग्नता समुदायहरूसँग विश्वास निर्माणका लागि आधारभूत कुरा हो ।

गुनासो सुनुवाइ संयन्त्र तथा सरोकारवाला संलग्नता योजना एमसीसी वातावरणीय मार्गनिर्देशिका, एमसीसी लैङ्गिक नीति तथा लैङ्गिक एकीकरण मार्गनिर्देशिका, एमसीसी मानवीय बेचविखन नियन्त्रण नीति, अनिवार्य पुनर्वास कार्यान्वयन मार्गनिर्देशिका (सन् २००८), अन्तरराष्ट्रिय वित्त संस्थानको कार्यसम्पादन मापदण्ड, नेपाल सरकारका सम्बन्धित नियम कानून तथा नेपालमा कार्यान्वयन भएका अन्य आयोजनाका सर्वोत्तम अभ्यासहरूका आधारमा आयोजना अवधिमा सुसूचित परामर्श तथा समावेशी सहभागिता प्रदर्शन गर्ने उद्देश्यले तयार गरिएका छन् । सरोकारवाला संलग्नता योजनाको उद्देश्य सकेसम्म छिटो आयोजनाका प्रमुख सरोकारवालाहरू, विशेषगरी महिला, सामाजिक रूपमा बहिष्कृत, सीमान्तीकृत तथा जोखिममा रहेका समुदायहरूलाई पहिचान गर्न आयोजनालाई सक्षम गर्नु, प्रत्येक सरोकारवाला समूहमा रहेका संवेदनशीलता बुझ्ने तथा समुदायहरू आयोजनाबारे जानकारी छनू र यसका प्रभावबारे नियमित रूपमा सरसल्लाह गरिएको छ भन्ने सुनिश्चित गर्नका लागि उपयुक्त संलग्नता संयन्त्र तयार गर्नु र एमसिए-नेपालको जिल्लास्थित कार्यालयहरूका माध्यमबाट नियमित बैठक गरी दोहोरो सञ्चार स्थापना गर्नु हो ।

समुदायहरूले एमसिए-नेपालका आयोजनाहरूमा गुनासो दर्ता गर्नका लागि विभिन्न उपाय छन् । आयोजना तयारी तथा प्राविधिक सुपरिवेक्षण टोलीले गुनासो सुनुवाइ एकाइका रूपमा प्रत्येक प्रभावित जिल्लामा प्रारम्भिक रूपमा सार्वजनिक सूचना केन्द्र स्थापना गरेको थियो । प्रभावित नगरपालिकाहरूमा प्रस्तावित विद्युत् प्रसारण मार्ग नजिकैका स्थानमा ती सार्वजनिक सूचना केन्द्र राखिएका थिए । यसका अतिरिक्त जिल्ला सदरमुकाम वा आयोजना प्रभावित क्षेत्र नजिकै राखिएका एमसिए-नेपालका स्थानीय कार्यालयले पनि गुनासो सुनुवाइ एकाइका रूपमा कार्य गर्दै आएका थिए । आयोजना तयारी तथा प्राविधिक सुपरिवेक्षण टोली कार्यरत नरहेको वर्तमान अवस्थामा गुनासो सुनुवाइ एकाइको कार्य एमसिए-नेपालका वातावरण तथा सामाजिक सुरक्षासम्बन्धी स्थानीय सामुदायिक सहयोगीबाट सञ्चालित स्थानीय कार्यालयहरूले मात्र गर्दै आएका छन् । अधिकांश समुदायहरू सजिलै पुग्न सकिने स्थानहरूमा गुनासो सुनुवाइ एकाइ स्थापना गर्नेसम्बन्धमा प्राथमिकतापूर्वक विचार गरिएको भए पनि प्रस्तावित विद्युत् प्रसारण आयोजनाको भौगोलिक क्षेत्र तुलो भएका कारण ती एकाइमा सर्वसाधारणको पहुँच अझै पनि पर्याप्त मात्रामा सहज नभएको देखिएको छ । त्यसैले स्थानीय वासिन्दाले आफ्ना गुनासा टाढैबाट दर्ता गर्न सक्ने संयन्त्रको व्यवस्था गरिएको छ । अहिले स्थानीय वासिन्दाले आफ्ना गुनासा आफैँ उपस्थित भएर वा फोन, चिठी वा ई-मेलमार्फत एमसिए-नेपालको स्थानीय कार्यालयमा दर्ता गर्न सक्दछन् वा सिधै काठमाडौँस्थित केन्द्रीय कार्यालयलाई जानकारी गराउन सक्दछन् ।

गुनासाको दर्ता कापि एमसिए-नेपालको स्थानीय कार्यालयमा राख्ने गरिएको छ भने त्यसको एउटा प्रतिलिपि केन्द्रीय कार्यालयमा पनि राख्ने गरिएको छ । स्थानीय कार्यालयहरूमा रहेका वातावरण तथा सामाजिक सुरक्षासम्बन्धी स्थानीय सामुदायिक सहयोगीहरूले गुनासाको अभिलेख राख्दछन् र त्यसबारे एमसिए-नेपालमा रहेका सम्बन्धित टोलीलाई समयमै ध्यानाकर्षण गराएर छलफल गराउन वा उपयुक्त समाधानका लागि थप पहलकदमी लिनका लागि जिम्मेवार गुनासोसम्बन्धी संयोजकलाई जानकारी गराउँदछन् । गुनासालाई तिनीहरूको आकार र/वा जटिलताका आधारमा सम्बोधन गर्नका लागि निर्णय लिने निकायमा तीन तहको गुनासा सुनुवाइ संयन्त्र बनाइएको छ । पहिलो तहमा एमसिए-नेपालको निर्णायक पहलबाट गुनासो गर्ने व्यक्ति सन्तुष्ट नभएमा उक्त निर्णयमाथि पुनरावेदन गर्न सकिन्छ । उक्त पुनरावेदन प्रक्रियाले गुनासोलाई वडाध्यक्षको अध्यक्षतामा रहेको दोस्रो तहको सुनुवाइ संयन्त्रमा पुऱ्याउँदछ । यसैगरी दोस्रो तहको गुनासो सुनुवाइ समितिको निर्णयबाट पनि गुनासोकर्ता सन्तुष्ट भएन भने थप सुनुवाइका लागि प्रमुख जिल्ला अधिकारीको अध्यक्षतामा गठित तेस्रो तहको समितिको पनि व्यवस्था गरिएको छ । एमसिए-नेपाले सम्पूर्ण गुनासोको दर्तादेखि समाधानसम्मका क्रियाकलापको अनुगमनका लागि गुनासो विवरण राख्ने गरेको छ ।

गुनासो दर्ता

- गुनासासम्बन्धी एउटा डेटाबेस निर्माण गरिएको छ र टोलीले नियमित रूपमा सबै गुनासा समीक्षा गरी आफ्ना सुझाव उपलब्ध गराउन सकोस् भन्ने उद्देश्यले उक्त डेटाबेसलाई आयोजनाको शेयरप्वाइण्टमा राखिएको छ ।
- अहिलेसम्म एमसिए-नेपाल कार्यालयमा विद्युत् प्रसारण आयोजनासँग सम्बन्धित ६८ वटा गुनासा दर्ता भएका छन् ।
- दर्ता भएका गुनासामध्ये आठ वटालाई सम्बोधन गरेर अन्तिम किनारा लगाइएको छ । सात वटा गुनासासम्बन्धमा पहिलो तहको सुनुवाइ संयन्त्रले गरेको निर्णय गुनासोकर्तालाई सन्तोषजनक नभएकाले दोस्रो तहको छलफल आवश्यक भएको अवस्थामा तिनीहरू छन् ।
- अरू २३ वटा गुनासाका सन्दर्भमा अनुक्रिया तयार गरिएको छ तर कोभिड-१९ को महामारीका कारण आवागमनमा सिर्जित अवरोधले गर्दा तिनीहरूलाई किनारा लगाउने काम बाँकी रहेको छ ।
- दर्ता गरिएका बाँकी गुनासा क्षतिपूर्ति तथा प्रसारण लाइन जाने मार्गलाई परिवर्तन गर्नेसम्बन्धमा रहेका छन् र थप सर्वेक्षण तथा पुनर्वास कार्ययोजना कार्यान्वयन गरिएपछि तिनीहरूको सम्बोधन गरिनेछ ।

गएको आर्थिक वर्षमा एमसिए-नेपालले विभिन्न जिल्लामा रहेका स्थानीय कार्यालयहरूमा कार्यरत वातावरण तथा सामाजिक सुरक्षासम्बन्धी स्थानीय सामुदायिक सहयोगीमार्फत गुनासोकर्ताहरू तथा सम्बन्धित सरोकारवालाहरूलाई नियमित रूपमा भेटी दर्ता गरिएका गुनासालाई निरन्तर रूपमा अनुगमन गर्दै आएको छ ।

खण्ड ६ जालसाजी र भ्रष्टाचार

नेपाल सरकारको जालसाजी तथा भ्रष्टाचारसम्बन्धी कानूनका आधारमा एमसीसी कम्प्याक्ट कार्यान्वयन हुनेछ भने यसका अतिरिक्त एमसिए-नेपालले एमसीसी कार्यसञ्चालनमा जालसाजी तथा भ्रष्टाचार रोकथाम, पहिचान एवं सम्बोधनसम्बन्धी एमसीसी नीति, २००९ (वा एमसीसी जालसाजी तथा भ्रष्टाचारविरोधी नीति) पनि पालना गर्नेछ । यो नीतिले एमसीसी सहायताको कानूनतः हुने प्रयोग बाहेकका जबरजस्ती, मिलेमतो, भ्रष्टाचार, जालसाजी तथा जालसाजी र भ्रष्टाचारका विषयमा अनुसन्धानमा बाधा उत्पन्न गर्ने कुनै पनि कार्यसहितका जालसाजी र भ्रष्टाचारमा रोक लगाउँछ ।

कार्यक्रम तथा आयोजनासम्बन्धी क्रियाकलाप कार्यान्वयनका क्रममा जालसाजी तथा भ्रष्टाचारसम्बन्धी घटनालाई सम्बोधन गर्ने उद्देश्य हासिल गर्नका लागि एमसिए-नेपालले जालसाजी तथा भ्रष्टाचारविरुद्ध कार्ययोजना तयार गरेको छ । यस योजनामा जालसाजी तथा भ्रष्टाचारको प्रभावकारी पहिचान, रोकथाम तथा उपचार सुनिश्चित गर्नका लागि आफ्ना आयोजना साभेदारहरू (वा कार्यान्वयन निकायहरू)सँगको निकटतम सहकार्यमा एमसिए-नेपालका कर्मचारी तथा व्यवस्थापनका लागि उपयुक्त संरचना स्थापित गरिएको छ । यसले आयोजना कार्यान्वयनमा संलग्न सम्पूर्ण सरोकारवाला, एमसिए-नेपाल सञ्चालक समिति तथा कर्मचारीहरू, आयोजनाका साभेदारहरूका साथै एमसिए-नेपालले काम, सामान तथा सेवाका लागि करार गरेका ठेकेदारहरू/परामर्शदाताहरूलाई समेटेको छ ।

जालसाजी तथा भ्रष्टाचारविरोधी जोखिम मूल्याङ्कन तालिकामा सूचीकृत उच्च प्राथमिकतायुक्त जोखिमहरूलाई सम्बोधन गर्नका लागि यो योजना तयार गरिएको हो र यसले मूल्याङ्कनका क्रममा पहिचान गरिएका जोखिमहरूलाई न्यूनीकरण गर्नका लागि थप पहल गर्न विस्तृत मार्गचित्र उपलब्ध गराएको छ । जालसाजी तथा भ्रष्टाचारविरुद्ध कार्ययोजनाले एमसिए-नेपालको कार्यसञ्चालनमा सुशासन प्रवर्द्धन गर्न, आन्तरिक नियन्त्रण सशक्त बनाउन तथा जालसाजीयुक्त एवं भ्रष्ट अभ्यासहरूलाई दुरुत्साहित गर्न एमसिए-नेपालका साथै एमसीसीले अपनाएका विभिन्न आन्तरिक नीतिहरूलाई अनुसरण गरेको छ । यस आर्थिक वर्षमा एमसिए-नेपालले सम्भावित जालसाजी तथा भ्रष्ट क्रियाकलापबारे गुनासो दर्ता गर्नका लागि स्थानीय सम्पर्क फोन नं. सहितको पोष्टर जस्ता सञ्चार सामग्रीहरू तयार गरी एमसिए-नेपाल जालसाजी तथा भ्रष्टाचारविरुद्ध कार्ययोजनाबारे चेतना विकास गर्ने कार्य गरेको छ ।

एमसिए-नेपालको कार्यसञ्चालनको आधारका रूपमा रहेका कम्प्याक्ट तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन सम्झौताका अतिरिक्त संस्थाको सञ्चालनका लागि थप विस्तृत विषयगत नीतिहरू, क्रियाकलापहरू तथा प्रक्रियाहरूको व्यवस्था गरिएको छ । तीमध्ये केही नीति, क्रियाकलाप तथा प्रक्रिया निम्नानुसार छन् :

- लेखापरीक्षण योजना
- बोलपत्रमा सहभागी हुने प्रणाली
- स्वतन्त्र वित्तीय तथा खरिद अभिकर्ताहरू
- एमसिए-नेपाल वित्तीय विश्वसनीयता योजना
- एमसिए-नेपाल खरिद कार्यसञ्चालन निर्देशिका
- एमसिए-नेपाल करार प्रशासन तथा व्यवस्थापन निर्देशिका
- एमसिए-नेपाल बोलपत्रमा सहभागी हुने प्रणाली
- एमसिए-नेपाल स्वार्थद्वन्द्वसम्बन्धी नीति
- एमसिए-नेपाल मानव संसाधन निर्देशिका
- एमसिए-नेपाल कार्यसम्पादन व्यवस्थापन प्रणाली
- एमसीसी सरकारी साभेदारका लागि लागत सिद्धान्तहरू
- एमसीसी अनुगमन तथा मूल्याङ्कन नीति
- एमसीसी कार्यक्रम खरिद मार्गनिर्देशिका
- एमसीसी बोलपत्रमा सहभागितासम्बन्धी स्तरीय दस्तावेज

खण्ड ७ जोखिम तथा चुनौतीहरू

एमसिए-नेपालले आन्तरिक जोखिम पहिचान प्रक्रिया अपनाएर नेपाल कम्प्याक्टको तयारी तथा कार्यान्वयन चरणमा हुनसक्ने सम्पूर्ण जोखिमको विवरणसहितको कार्यक्रम तथा आयोजना स्तरीय जोखिम सूची तयार गरेको छ । सिर्जना हुँदै गरेका जोखिम पहिचान गर्न तथा विद्यमान जोखिमका लागि न्यूनीकरण रणनीतिको अनुगमन तथा व्यवस्थापन गर्न नियमित रूपमा आन्तरिक जोखिम समीक्षा बैठक बस्ने गरेको छ । कार्यान्वयन थालनी, मुख्य नयाँ खरिद एवं ठेक्का प्रदानको थालनी, आयोजना कार्यान्वयनका मुख्य कोशेदुङ्गाहरू र आयोजना समापन योजना तर्जुमा जस्ता कम्प्याक्ट जीवन चक्र प्रक्रियाका मुख्य कार्यहरू गर्ने समयमा पनि विस्तृत जोखिम पहिचान गरिनेछ । जोखिम सूचीमा अभिलेखीकरण गरिएका कार्यक्रम तथा आयोजनासम्बन्धी जोखिमहरूका अतिरिक्त कम्प्याक्टले उच्चस्तरीय परिणाम प्राप्तीसँग जोडिएका प्रमुख अनुमानहरू तथा जोखिमहरू पनि पहिचान गर्दछ । एमसिए-नेपालको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन योजनामा विद्यमान तथा सिर्जना हुँदै गरेका उच्चस्तरीय परिणाम प्राप्तीसँग जोडिएका जोखिमहरूलाई पनि समावेश गरिनेछ ।

यस प्रतिवेदनले समेटेको अवधिमा एमसिए-नेपालले सामना गरेका केही प्रमुख जोखिम तथा चुनौतीबारे तलका बुँदाहरूमा छलफल गरिएको छ :

कोभिड-१९

कोभिड-१९ महामारीको सामनाका लागि नेपाल सरकारले गएको आर्थिक वर्षमा लागू गरेको लकडाउन तथा भ्रमणमाथिको प्रतिबन्धका कारण एमसिए-नेपालको कार्यक्षेत्रमा पहुँचसँग सम्बन्धित क्रियाकलाप लगायत स्थलगत क्रियाकलापका विभिन्न आयाममा प्रभाव परेको थियो । उक्त महामारीका कारण एमसिए-नेपालले पीपीटीएस परामर्शदाताका साथै विभिन्न विद्युत् प्रसारण आयोजना तथा सडक मर्मत आयोजनाका ठेकेदारहरू, परामर्शदाताहरू एवं आपूर्तिकर्ताहरूबाट बाध्यात्मक अवस्थाका कारण काम गर्न नसकेको सूचनाहरू पनि प्राप्त गरेको थियो, यसले गर्दा स्थलगत परिचालन प्रयासलाई जटिल बन्न पुगेको थियो । कोभिड-१९ बाट बिरामी पर्नेहरूको सङ्ख्यामा कमी आएपछि तथा लकडाउनलाई क्रमशः हटाउँदै लगेपछि भने मुख्य स्थलगत क्रियाकलापहरूलाई पुनःथालनी गरिएको थियो । एमसिए-नेपालले कोभिड-१९ को अवस्थाका आधारमा आफ्नो आन्तरिक कोभिड-१९ सम्बन्धी आपत्कालीन योजना तथा कार्यालय चरणगत रूपमा खोल्ने योजना अद्यावधिक गर्नुका साथै कार्यान्वयन पनि गर्दै गएको थियो ।

नेपाल कम्प्याक्टको संसदीय अनुमोदन

एमसिए-नेपालले नेपाल कम्प्याक्ट कार्यान्वयनको पूर्वतयारी चरणमा उल्लेख्य प्रगति हासिल गरेको छ । कार्यक्रम कार्यान्वयनमा प्रवेश गर्नका लागि राखिएको एउटा महत्वपूर्ण पूर्वशर्त यसको संसदीय अनुमोदनमा भएको ढिलाइका कारण भने आयोजनाहरूलाई समयमै कार्यान्वयन गर्ने कार्य अवरुद्ध भएको छ । कार्यान्वयन क्रियाकलाप सकेसम्म छिटो थालनीका लागि वातावरण सिर्जना गर्न एमसिए-नेपालले अन्य पूर्वशर्तहरूका साथै कम्प्याक्टको संसदीय अनुमोदनसम्बन्धी पूर्वशर्त पनि हासिल गर्नका लागि सम्बन्धित विभिन्न निकायसँग सहकार्य गर्दै आएको छ ।

कार्यान्वयनमा प्रवेश

कम्प्याक्टको संसदीय अनुमोदनमा भएको ढिलाइका कारण कार्यक्रम कार्यान्वयनमा प्रवेशलाई लक्षित गरी निर्धारण गरिएको संशोधित मिति अर्थात् २०७७ साल असार १६ मा पनि कार्यान्वयन कार्य थालनी गर्न सकिएन । बाँकी पूर्वशर्तहरू हासिल गर्नका लागि व्यावहारिक समयका आधारमा कार्यान्वयनमा प्रवेशसम्बन्धी नयाँ मिति तय गर्ने कार्य नेपाल सरकारको नेतृत्वमा भइरहेको छ । कार्यान्वयनमा प्रवेश गर्ने सन्दर्भमा तय गरिने आगामी मिति कम्प्याक्टलाई निर्धारित पाँच वर्षीय समयसीमाभित्र सफलतापूर्वक सम्पन्न गर्नका लागि उचित प्रत्याभूति गर्ने सम्भवतः सबैभन्दा नजिकको मिति हुनेछ । कार्यान्वयनमा प्रवेश गर्ने मितिपछिको पाँच वर्षभित्रमा सम्पूर्ण कार्यान्वयन क्रियाकलाप सम्पन्न गरिनुपर्दछ किनभने यस कार्यक्रममा समय थप वा लागत थपका लागि कुनै प्रावधान छैन ।

खण्ड ८ क्षमता अभिवृद्धि

एमसिए-नेपालले आफ्ना कर्मचारीको क्षमता अभिवृद्धिका लागि विभिन्न तरिका अपनाउने गरेको छ । एमसिए-नेपालको मानव संसाधन निर्देशिकामा प्रशिक्षण योजना समेटिएको छ र यसलाई वार्षिक रूपमा अद्यावधिक गर्ने गरिएको छ । यसको कार्यान्वयन मानव संसाधन एकाइले गर्ने गरेको छ । यस प्रतिवेदन अवधिमा सफलतापूर्वक सञ्चालन गरिएका प्रमुख प्रशिक्षण तथा कार्यशालाहरू निम्नानुसार छन् :

परामर्शदातृ इन्जिनियरहरूको अन्तरराष्ट्रिय महासङ्घ (फिडिक) प्रशिक्षण

करार सम्भौता गर्ने समयमा परामर्शदातृ इन्जिनियरहरूको अन्तरराष्ट्रिय महासङ्घ (फिडिक)का मापदण्डबारे एमसिए-नेपालका कर्मचारीहरूलाई ज्ञान र चेतना प्रदान गर्नका लागि फिडिक प्रशिक्षण आयोजना गरिएको थियो । फिडिकका एक जना स्रोत व्यक्तिद्वारा सहजीकरण गरिएको उक्त प्रशिक्षण एमसिए-नेपालका सम्बन्धित कर्मचारीहरू, एमसीसी राष्ट्रिय नियोग (आरसीएम), वित्तीय एजेण्ट (एफए) तथा खरिद एजेण्ट (पीए) लाई प्रदान गरिएको थियो । कुल ३५ जनाको सहभागिता रहेको उक्त अनलाइन प्रशिक्षण २०७७ साल मङ्सिर २२ देखि २०७७ साल पुस ३ गतेसम्म सञ्चालन गरिएको थियो ।

लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशिता (जीएसआई) प्रशिक्षण

आयोजना कार्यान्वयन तथा अनुपालनका क्रममा लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशिता (जीएसआई) एकीकरणका समग्र पक्षबारे समझदारी निर्माणमा सहयोग पुऱ्याउनका लागि जीएसआई प्रशिक्षण सञ्चालन गरिएको थियो । एमसिए-नेपालको जीएसआई टोलीद्वारा सहजीकरण गरिएको उक्त प्रशिक्षण एमसिए-नेपालका कर्मचारीलाई २०७७ साल साउन २ गते प्रदान गरिएको थियो ।

मानव संसाधन व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (एचआरएमआईएस) प्रशिक्षण

हाजिरी, विदा, कर्मचारी परिचय, तलब प्रशासन, कर्मचारी भर्ना तथा छनोट जस्ता मानव संसाधनसम्बन्धी दैनिक क्रियाकलापलाई स्वचालित रूपमा सम्पन्न गर्ने मानव संसाधन व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (एचआरएमआईएस) लागू गरिएपछि एचआरएमआईएस प्रशिक्षण आयोजना गरिएको थियो । एमसिए-नेपालको मानव संसाधन एकाइद्वारा २०७७ साल साउन ५ गते सञ्चालन गरिएको उक्त प्रशिक्षणमा एमसिए-नेपालका सम्पूर्ण कर्मचारीलाई तीन वटा समूहमा विभाजन गरेर १० वटा मोड्युलमा उक्त प्रणालीबारे जानकारी प्रदान गरिएको थियो । स्वीकृतिसम्बन्धी अधिकार भएका सुपरिवेक्षकहरूका लागि छुट्टै प्रशिक्षण सत्र सञ्चालन गरिएको थियो ।

करार प्रशासन व्यवस्थापन निर्देशिका (सीएएमएम) प्रशिक्षण

करार व्यवस्थापन तथा खरिद कार्यसञ्चालनसम्बन्धी निर्देशिका (पीओएम) को प्रयोगसम्बन्धमा व्यावहारिक मार्गनिर्देशन उपलब्ध गराउनका लागि करार प्रशासन व्यवस्थापन निर्देशिका (सीएएमएम) प्रशिक्षण आयोजना गरिएको थियो । एमसिए-नेपालको खरिद टोली र खरिद एजेण्टको नेतृत्वमा उक्त अनलाइन प्रशिक्षण २०७७ साल भदौ २२ देखि २६ गतेसम्म सञ्चालन गरिएको थियो ।

एकीकृत आयोजना व्यवस्थापन (आईपीएम) कार्यशाला

एमसीसीको एकीकृत आयोजना व्यवस्थापन (आईपीएम) टोलीले एमसीसीको आईपीएम टूलकिटका आधारमा एमसिए-नेपालका कर्मचारीका लागि दुई दिने अनलाइन कार्यशाला आयोजना गरेको थियो । उक्त कार्यशाला टूलकिटमा भएका पाँच वटा मोड्युलहरूमध्ये दुई वटा अर्थात् जिम्मेवारी वितरण तालिका (आरएएम) तथा करार व्यवस्थापन (सीएम) मा केन्द्रित रहेको थियो । आरएएम मोड्युलले कर्मचारीहरूलाई एमसिए-नेपालभित्र र बाहिरका कार्यहरूका सन्दर्भमा स्पष्ट तथा सहमतियुक्त भूमिका तथा जिम्मेवारी पहिचान गरी वितरण गर्ने सीप प्रदान गरेको थियो । यसैगरी सीएम मोड्युलले करार व्यवस्थापन योजना तयार गर्ने, परामर्शदाता एवं ठेकेदारहरूको व्यवस्थापन गर्ने तथा प्रभावकारी करार सौदाबाजी गर्नका लागि आवश्यक क्षमता अभिवृद्धि गर्न सहयोग गरेको थियो । २०७७ साल फागुन ११, १३, २५ र चैत ५ गते आयोजना गरिएको उक्त कार्यशालामा एमसिए-नेपालका सम्पूर्ण कर्मचारी, वित्त एजेण्ट तथा खरिद एजेण्टको सहभागिता रहेको थियो ।

खण्ड ८ वित्तीय विवरण

संवैधानिक निकायका रूपमा रहेको नेपाल सरकारको महालेखा परीक्षकको कार्यालयले एमसिए-नेपालको लेखापरीक्षण गर्दछ । महालेखा परीक्षकको कार्यालयले आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को लेखापरीक्षण सम्पन्न गरिसकेको छ ।

आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को वित्तीय कारोवार (नेपाली रुपैयाँमा) को भलक र विस्तृत विवरण तल दिइएको छ ।

क) आर्थिक वर्ष २०७७/७८ को खर्चको भलक (नेपाली रुपैयाँमा)

आयोजना/क्रियाकलापका आधारमा खर्चहरू			
आयोजना/क्रियाकलाप	नेपाल सरकार	एमसीसी	जम्मा रकम
विद्युत् प्रसारण आयोजना	१,४२,४९,७५,५११।१३	४५,७५,९५,४९४।-	१,८८,२५,७१,००५।१४
सडक मर्मत आयोजना	४१,७१,८३५।४४	६,१५,३२,९२७।१३	६,५७,०४,७६२।५८
अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	-	-	-
कार्यक्रम व्यवस्थापन	१९,९८,६०,८६६।२५	१८,३७,१५,२८५।५६	३८,३५,७६,१५१।८१
जम्मा	१,६२,९०,०८,२१२।८३	७०,२८,४३,७०६।७०	२,३३,१८,५१,९१९।५३
चालू/पूँजीगत			
खर्च शीर्षक	नेपाल सरकार	एमसीसी	कुल रकम
चालू खर्च	२०,७८,८६,८९४।७५	१७,४३,३५,६३९।१७	३८,२२,२२,५३३।९२
पूँजीगत खर्च	१,४२,११,२१,३१८।०८	५२,८५,०८,०६७।५३	१,९४,९६,२९,३८५।६१
जम्मा	१,६२,९०,०८,२१२।८३	७०,२८,४३,७०६।७०	२,३३,१८,५१,९१९।५३

नेपाल सरकार
अर्थ मन्त्रालय
मिलेनियम च्यालेन्ज एकाउण्ट नेपाल (एमसिए-नेपाल)
कार्यालय कोड नं.: ३०५००३५०४
दातु निकायगत बजेट र खर्चको आर्थिक विवरण
आ.ब. २०७७/७८

म.ले.प.फा.नं. २१४

बजेट मुल शीर्षक नं.: ३०५००१०८३

कार्यालय/आयोजनाको नाम: मिलेनियम च्यालेन्ज एकाउण्ट नेपाल (एमसिए-नेपाल)

आयोजना रहेको स्थान: लालदरवार कन्भेन्सन सेन्टर, याक एण्ड यती कम्प्लेक्स, दरवार मार्ग, काठमाण्डौ

खर्च शीर्षक न	नाम	अन्तिम बजेट			खर्च			बाँकी		
		नेपाल सरकार	एम सि सि (सो भु अनुदान)	जम्मा	नेपाल सरकार	एम सि सि (सो भु अनुदान)	जम्मा	नेपाल सरकार	एम सि सि (सो भु अनुदान)	जम्मा
२२१११	पानी तथा विजुली	४,४००,०००	५,७००,०००	१०,१००,०००	२,९२३,४६२.०७	-	२,९२३,४६२.०७	१,४७६,५३७.९३	५,७००,०००.००	७,१७६,५३७.९३
२२११२	संचार खर्च	१,१००,०००	-	१,१००,०००	६२३,०५४.६६	-	६२३,०५४.६६	४७६,९४५.३४	-	४७६,९४५.३४
२२२१२	इन्धन (कार्यालय प्रयोजन)	३,०००,०००	४,१००,०००	७,१००,०००	२९४,८८१.९९	-	२९४,८८१.९९	२,७०५,११८.०१	४,१००,०००.००	६,८०५,११८.०१
२२२१३	सवारी साधन मर्मत खर्च	१,९००,०००	१,३००,०००	३,२००,०००	५३४,७४१.३०	-	५३४,७४१.३०	१,३६५,२५८.७०	१,३००,०००.००	२,६६५,२५८.७०
२२२१४	बिमा तथा नवीकरण खर्च	१६,४००,०००	२,५००,०००	१८,९००,०००	७,४११,१४८.७१	-	७,४११,१४८.७१	८,९८८,८५१.२९	२,५००,०००.००	११,४८८,८५१.२९
२२२१४	अन्य सम्पत्तिहरूको संचालन तथा सम्भार खर्च	२,४००,०००	४,६००,०००	७,०००,०००	२३३,६१९.५९	-	२३३,६१९.५९	४,६००,०००.००	४,६००,०००.००	६,७६६,६१९.५९
२२३११	मसलन्द तथा कार्यालय सामग्री	२,५००,०००	३,२००,०००	५,७००,०००	१,१२५,७५२.७०	-	१,१२५,७५२.७०	१,३७४,२४७.३०	३,२००,०००.००	४,५७४,२४७.३०
२२३१४	इन्धन - अन्य प्रयोजन	१००,०००	१००,०००	२००,०००	-	-	-	१००,०००.००	१००,०००.००	२००,०००.००
२२३१४	पत्रपत्रिका, छपाई तथा सूचना प्रकाशन खर्च	४,९००,०००	६,९००,०००	११,८००,०००	६३६,३४१.९३	४९,९६४.००	६८६,३०५.९३	४,३३३,६५८.०७	६,०५०,०३६.००	१०,३८३,६९४.०७
२२४११	सेवा र परामर्श खर्च	२,५५,४५०,०००	५६६,९००,०००	८,२१,५५०,०००	१६०,६७४,४१८.९८	१७०,५१८,९८८.३७	३३१,१९३,४०७.३५	९४,७७५,५८१.०२	३,९५,५८१,०११.६३	४,९०,३५६,५९२.६५
२२४१२	सूचना प्रणाली तथा सफ्टवेयर संचालन खर्च	५००,०००	१,४००,०००	१,९००,०००	-	१,३१६,९१४.८०	१,३१६,९१४.८०	५००,०००.००	८३,०८५.२०	१,४००,०००.००
२२४१३	करार सेवा शुल्क	२,४००,०००	४,८००,०००	७,२००,०००	१,१०४,८९४.०४	-	१,१०४,८९४.०४	१,२९५,१०५.९६	४,८००,०००.००	६,०९५,१०५.९६
२२४१९	अन्य सेवा शुल्क	१,१००,०००	-	१,१००,०००	-	-	-	१,१००,०००.००	-	१,१००,०००.००
२२५११	कर्मचारी तालिम खर्च	-	५७,१००,०००	५७,१००,०००	-	२,४४९,७७२.००	२,४४९,७७२.००	-	५४,६५०,२२८.००	५७,१००,०००.००
२२५१२	सोप विकास तथा जनचेतना तालिम तथा गोष्ठी सम्बन्धी खर्च	-	२५,३००,०००	२५,३००,०००	-	-	-	-	२५,३००,०००.००	२५,३००,०००.००
२२५२२	कार्यक्रम खर्च	५०,९३०,०००	११७,९००,०००	१६८,८३०,०००	१,२०३,५०९.९५	-	१,२०३,५०९.९५	४९,७२६,४९०.०५	११७,९००,०००.००	१६९,६२६,४९०.०५
२२६१२	भ्रमण खर्च	६,१५०,०००	७४,४००,०००	८०,५५०,०००	२,९३६,२३०.९७	-	२,९३६,२३०.९७	३,२१३,७६९.०३	७४,४००,०००.००	७७,६१३,७६९.०३
२२७११	विविध खर्च	२,७००,०००	१,४००,०००	४,१००,०००	४०४,८४७.८४	-	४०४,८४७.८४	२,२९५,१५२.१६	१,४००,०००.००	३,६९५,१५२.१६
२८१४२	घर भाडा	२९,७००,०००	१५,२००,०००	४४,९००,०००	२७,५८१,६७५.०७	-	२७,५८१,६७५.०७	२,११८,३२४.९३	१५,२००,०००.००	४४,३१८,३२४.९३
२८१४३	सवारी साधन तथा मेशिनर औजार भाडा	१,५००,०००	१,२००,०००	२,७००,०००	१९८,३१४.९५	-	१९८,३१४.९५	१,३०१,६८५.०५	१,२००,०००.००	२,५०१,६८५.०५
जम्मा		३८६,२००,०००	८९२,४००,०००	१,२७८,६००,०००	२०७,८८६,८९४.७५	१७४,३३५,६३९.१७	३८२,२२२,५३३.९२	१७९,३१३,१०५.२५	७१८,०६४,३६०.८३	८९२,३७७,६६६.०८

तयार गर्ने:
दस्तखत:

नाम/थर: भवानि प्रसाद जवाली
पद: वित्त व्यवस्थापन विज्ञ
मिति: २०७८/०४/०६

लेखा प्रमुख:
दस्तखत:

नाम/थर: पुष्प कान्त अधिकारी
पद: प्रमुख वित्त अधिकृत
मिति: २०७८/०४/०६

कार्यालय प्रमुख:
दस्तखत:

नाम/थर: खड्ग बहादुर बिष्ट
पद: कार्यकारी निर्देशक
मिति: २०७८/०४/०६

नेपाल सरकार
अर्थ मन्त्रालय

मिलेनियम च्यालेञ्ज एकाउण्ट नेपाल (एमसिए-नेपाल)

कार्यालय कोड नं.: ३०५००३५०४
दातृ निकायगत बजेट र खर्चको आर्थिक विवरण
आ.व. २०७७/७८

म.ले.प.फा.नं. २१४

बजेट मुल शीर्षक नं.: ३०५००१०८४

कार्यालय/आयोजनाको नाम: मिलेनियम च्यालेञ्ज एकाउण्ट नेपाल (एमसिए-नेपाल)

आयोजना रहेको स्थान: लालदरवार कन्भेन्सन सेन्टर, याक एण्ड यती कम्प्लेक्स, दरवार मार्ग, काठमाण्डौ

खर्च शीर्षक नं	नाम	अन्तिम बजेट			खर्च			बाँकी		
		नेपाल सरकार	एम सि सि (सो भु अनुदान)	जम्मा	नेपाल सरकार	एम सि सि (सो भु अनुदान)	जम्मा	नेपाल सरकार	एम सि सि (सो भु अनुदान)	जम्मा
३१११२	भवन निर्माण	१५,७००,०००	-	१५,७००,०००	-	-	-	१५,७००,०००.००	-	१५,७००,०००.००
३१११३	निर्मित भवनको संरचनात्मक सुधार	२,५००,०००	-	२,५००,०००	२,०४९,८८०.७८	-	२,०४९,८८०.७८	४५०,११९.२२	-	४५०,११९.२२
३११२१	सवारी साधन	-	११,४००,०००	११,४००,०००	-	-	-	११,४००,०००.००	११,४००,०००.००	११,४००,०००.००
३११२२	मेशिनरी तथा औजार	२८,०५०,०००	४८,४६३,०००	७६,५१३,०००	१,६४१,१६८.७१	४४,५०२,६३९.८१	४६,१४३,८०८.५२	२६,४०८,८३१.२९	३,९६०,३६०.१९	३०,३६९,१९१.४८
३११२३	फर्निचर तथा फिब्रर्स	२,४००,०००	८,५००,०००	१०,९००,०००	१,६२३,११८.२६	-	१,६२३,११८.२६	७७६,८८१.७४	८,५००,०००.००	९,२७६,८८१.७४
३११३४	कम्प्युटर सफ्टवेयर निर्माण तथा खरीद खर्च एवं अन्य बौद्धिक सम्पत्ती प्राप्ति खर्च	२४,८५०,०००	५६,७००,०००	८१,५५०,०००	३,०९७,७८२.००	३४१,०३६.४४	३,४३८,८१८.४४	२१,७५२,२१८.००	५६,३५८,९६३.५६	७८,१११,१८१.५६
३११५१	सडक तथा पुल निर्माण	-	१,२००,०००	१,२००,०००	-	-	-	१,२००,०००.००	१,२००,०००.००	१,२००,०००.००
३११५३	विद्युत संरचना निर्माण	-	३,७६३,७३७,०००	३,७६३,७३७,०००	-	-	-	३,७६३,७३७,०००.००	३,७६३,७३७,०००.००	३,७६३,७३७,०००.००
३११७२	पूँजीगत अनुसन्धान तथा परामर्श	३७८,०००,०००	५०६,१६१,०००	८८४,१६१,०००	-	४८३,६६४,३९१.२८	४८३,६६४,३९१.२८	३७८,०००,०००.००	२२,४९६,६०८.७२	४००,४९६,६०८.७२
३१४११	जग्गा प्राप्ति खर्च	२,०७९,८१७,०००	-	२,०७९,८१७,०००	१,४१२,७०९,३६८.३३	-	१,४१२,७०९,३६८.३३	६६७,१०७,६३१.६७	-	६६७,१०७,६३१.६७
जम्मा		२,५३१,३१७,०००	४,३९६,१६१,०००	६,९२७,४७८,०००	१,४२१,१२१,३१८.०८	५२८,५०८,०६७.५३	१,९४९,६२९,३८५.६१	१,११०,१९५,६८१.९२	३,८६७,६५२,९३२.४७	४,९७७,८४८,६१४.३९
चालु जम्मा		३८७,२००,०००	८९२,४००,०००	१,२७९,६००,०००	२०७,८८६,८९४.७५	१७४,३३५,६३९.१७	३८२,२२२,५३३.९२	१७९,३१३,१०५.२५	७१८,०६४,३६०.८३	८९७,३७७,४६६.०८
कुल जम्मा		२,९१८,५१७,०००	५,२८८,५६१,०००	८,२०७,०७८,०००	१,६२९,००८,११२.८३	७०२,८४३,७०६.७०	२,३३१,८५१,९१९.५३	१,२८९,५०८,७८७.१७	४,५८५,७१७,२९३.३०	५,८७५,२२६,०८०.४७

तयार गर्ने:
दस्तखत:

नाम/थर: भवानी प्रसाद जवाली
पद: वित्त व्यवस्थापन विज्ञ
मिति: २०७८।०४।०६

लेखा प्रमुख:
दस्तखत:

नाम/थर: पुष्प कान्त अधिकारी
पद: प्रमुख वित्त अधिकृत
मिति: २०७८।०४।०६

कार्यालय प्रमुख:
दस्तखत:

नाम/थर: खड्ग बहादुर बिष्ट
पद: कार्यकारी निर्देशक
मिति: २०७८।०४।०६

“विद्युत् तथा सडकमा सहज पहुँचमार्फत आर्थिक विकास”

मिलेनियम च्यालेञ्ज एकाउण्ट नेपाल विकास समिति

दोम्रो तथा तेस्रो तल्ला, लालदरवार सम्मेलन केन्द्र, याक एण्ड यति कम्प्लेक्स, दरवार मार्ग, काठमाडौं

+९७७-०१-४२३८३५३/४२३८३९२ | info@mcanp.org | www.mcanp.org